

LUNDS UNIVERSITET
Ekonomihögskolan

Orena revisionsberättelser

- Är syftet med den nya regleringen uppfyllt?

Författare:

Marcus Ekström

Jennie Godtlibsen Matsson

Renée Sjögren

Kurs:

FEKH69, HT19

Handledare:

Karin Jonnergård

Förord

Vi vill börja med att tacka vår handledare Karin Jonnergård, professor vid Lunds universitet. Dina kreativa idéer och kloka råd har varit till stor hjälp och stöttning för att forma uppsatsen till vad den är idag. Vi vill även rikta ett tack till de personer som under arbetets gång har läst uppsatsen och bidragit med värdefulla insikter.

Avslutningsvis vill vi tacka varandra för ett fint samarbete där vi alla, till lika stor del, har bidragit till uppsatsens slutversion.

Stort tack!

Lund, 14 januari 2020

Marcus Ekström

Jennie Godtlibsen Matsson

Renée Sjögren

Abstract

Title: Qualified audit reports - Is the purpose of the new regulation fulfilled?

Seminar date: 2020-01-17

Course: FEKH69 - Business Administration: Bachelor Degree Project in Financial and Management Accounting Undergraduate Level, 15 credits. First Cycle.

Authors: Marcus Ekström, Jennie Godtlibsen Matsson and Renée Sjögren.

Advisor: Karin Jonnergård.

Key words: Qualified audit reports, change of law, evaluation, stakeholders, usefulness.

Purpose: Our purpose with this study is to evaluate if the new regulation fulfills the purpose, which is to give more information for the benefit of the company's stakeholders. By doing this, we want to create the opportunity to discuss whether the new regulation was relevant or not.

Methodology: Through a document study, 744 qualified audit reports have been collected through secondary sources which have been evaluated and analyzed. A semi-structured interview was also conducted to get confirmation of interpretations and in-depth questions that documents cannot answer.

Theoretical perspectives: An analysis of our collected data is primarily based on substantive theory regarding corporate stakeholders' use of the audit report.

Empirical foundation: The object of this evaluation has mainly been both audit reports that were produced before the last regulation, as well as audit reports produced in accordance with the new regulation. The data is presented in tables, which are also explained.

Conclusions: Our evaluation shows that mainly the comments concerning taxes and social security contributions have increased since the new regulation. Micro companies also show a marked increase in complaints regarding doubts about going concern. This comment is the only unclear information that has shown an increase as a result of the new regulation, which benefit all users. The new regulation can therefore be considered to fulfill its purpose in relation to the micro-business stakeholders. For stakeholders in the other categories, the new regulation may be considered slightly irrelevant.

Sammanfattning

Examensarbetets titel: Orena revisionsberättelser - är syftet med den nya regleringen uppfyllt?

Seminariedatum: 2020-01-17

Ämne/kurs: FEKH69 - Företagsekonomi: Examensarbete i redovisning på kandidatnivå, 15 högskolepoäng. Grundnivå.

Författare: Marcus Ekström, Jennie Godtlibsen Matsson och Renée Sjögren.

Handledare: Karin Jonnergård

Fem nyckelord: Orena revisionsberättelser, regelförändring, utvärdering, intressenter, nytta.

Syfte: Syftet med studien är att utvärdera om den nya detaljrika revisionsberättelsen uppfyller sina mål, för att på så sätt skapa möjlighet att diskutera huruvida den nya regleringen som infördes år 2016 var relevant eller inte.

Metod: Genom en dokumentstudie, har 744 orena revisionsberättelser samlats in via en databas som sekundärkälla. Revisionsberättelserna har sedan utvärderats och analyserats. En semistrukturerad intervju har hållits med en expert inom området i kompletterande syfte, för att kunna få svar på mer djupgående frågor som dokument inte kan besvara.

Teoretiska perspektiv: Analysen av vår insamlade data grundar sig framförallt i substantiell teori kring företags intressenters användning av revisionsberättelsen.

Empiri: Objektet för denna utvärdering har huvudsakligen varit såväl revisionsberättelser som producerades innan den senaste regleringen, som revisionsberättelser som producerats i enlighet med den nya regleringen. Datan presenteras i tabeller med förklarande text.

Resultat: Vår utvärdering visar att främst de anmärkningar som berör skatter och sociala avgifter har ökat sedan den nya regleringen infördes. Mikroföretag visar även en markant ökning i anmärkningar vad gäller tvivel om fortsatt drift. Denna anmärkning är den enda orena informationen som tydligt kan ses ha ökat som ett resultat av den nya regleringen, och som är till nytta för samtliga användare. Den nya regleringen kan därav anses uppfylla sitt syfte i förhållande till mikroföretagens intressenter. För intressenter i övriga företagskategorier, kan den nya regleringen däremot anses vara aningen ointressant.

Förkortningar

EEG	Europeiska Ekonomiska Gemenskapen
EG	Europeiska Gemenskapen
EU	Europeiska Unionen
IASB	International Accounting Standards Board
SOU	Statens offentliga utredningar

Begreppsdefinitioner

Auktoriserad revisor

En revisor som är auktoriserad innebär att den personen uppfyller Revisorsinspektionens krav på teoretisk och praktisk utbildning (Revisorsinspektionen, 2019). För att få vara revisor i ett aktiebolag, krävs det att revisorn är auktoriserad (FAR online, 2019a).

Företags storleksintervall

Mikroföretag: sysselsätter <10 och omsättning/balansomslutning <2 miljoner Euro per år (Europaparlamentets och rådets rekommendation 2003/361/EG).

Små företag: sysselsätter <50 och omsättning/balansomslutning <10 miljoner Euro per år (Europaparlamentets och rådets rekommendation 2003/361/EG).

Medelstora företag: sysselsätter <250 och omsättning <50 miljoner Euro per år eller balansomslutning <34 miljoner Euro per år (Europaparlamentets och rådets rekommendation 2003/361/EG).

Stora företag: sysselsätter >250 och omsättning >50 miljoner Euro per år eller balansomslutning >34 miljoner Euro per år.

God redovisningssed

God redovisningssed kan skilja sig mellan olika branscher och företagsstorlekar, men omfattar normgivande organisationers rekommendationer och råd gällande hur redovisningen bör ske. Även etablerad bransch- eller företagspraxis om huruvida redovisningen i företag ska upprättas är att se som god redovisningssed (Bokföringsnämnden, 2017).

Intressenter

Ett företags intressenter är de personer eller aktörer som har ett ekonomiskt intresse i ett företag, till exempel ägare eller anställda (Nationalencyklopedin, 2019b)

Konkurs

Ett företag som är på obestånd kan antingen självmant eller genom krav från utomstående aktörer begäras i konkurs för att fördela de tillgångar som finns kvar till borgenärer (FAR online, 2019c).

Revision

Revision syftar till det arbete som utförs av en auktoriserad eller godkänd revisor. De bolag som omfattas av revisionsplikt är de större bolag som enligt Årsredovisningslag 3§ under minst två år i rad uppfyller åtminstone två av tre krav:

- 50 anställda i genomsnitt
- Mer än 40 mkr i balansomsättning
- Mer än 80 mkr i nettoomsättning

(SFS 1995:1554)

Revisionsberättelse (oren och ren)

En revisionsberättelse är det uttalande som revisorer gör när de granskat företagets räkenskaper (FAR online, 2019b). Beroende på om revisorn anser att det funnits tillgång till underlag från bolaget, eller om revisorn och bolaget har meningsskiljaktigheter, kan revisionsberättelsen mynna ut som ren eller oren (FAR online, 2019b). En ren revisionsberättelse är oftast en standard medans en oren revisionsberättelse anmärker på de punkter som revisorn anser att bolaget brustit kring (FAR online, 2019b). En oren revisionsberättelse kan komma att skickas vidare till Skatteverket eller Upplysningscentralen beroende på vilken typ av fel som inträffat (FAR online, 2019b).

Revisor

En revisor är en person vars uppgift är att kontrollera ett bolags räkenskaper i syfte att säkerställa att den information som företaget lämnar ut till sina intressenter är tillförlitlig (FAR online, 2019a).

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Problematisering	2
1.2 Syfte	4
1.3 Frågeställning	4
1.4 Disposition	4
2. Metod	6
2.1 Forskningsstrategier	6
2.2 Forskningsdesign	7
2.3 Dokumentstudier	9
2.4 Ensidigt t-test	10
2.4 Urval	11
2.5 Kompletterande intervju	12
2.6 Etiska aspekter	13
2.7 Litteratursökning	13
2.7.1 Källkritik	14
2.8 Metoddiskussion	14
2.8.1 Begränsningar i utvärderingen	15
3. Förändring av revisionsberättelsen	16
3.1 Utveckling av revisionsdirektivet	16
3.1.1 Det tidigare revisionsdirektivet	16
3.1.2 Det nya revisionsdirektivet	16
3.2 Utveckling av revisionsberättelsen	17
3.2.1 Den tidigare versionen av revisionsberättelsen	17
3.2.2 Den nya versionen av revisionsberättelsen	17
3.3 Utseendet på den gamla och nya revisionsberättelsen	19
4. Intressenternas informationsbehov	22
4.1 Användares informationsbehov	22
4.1.1 Ägarens informationsbehov (verklig huvudman)	22
4.1.2 De anställdas informationsbehov	23
4.1.3 Professionella och icke-professionella investerares informationsbehov	23
4.1.4 Leverantörens och kundens informationsbehov	24
4.1.5 Statliga myndigheters informationsbehov	25
4.2 Användares nytta av anmärkningar	25
5. Undersökning av praktiken	27
5.1 Undersökning av revisionsberättelser	27
5.1.1 Mikroföretag	30

5.1.2 Små företag	32
5.1.3 Medelstora företag	33
5.1.4 Stora företag	34
6. Utvärderingsanalys	36
6.1 Anmärkningar med markant ökning	36
6.2 Intressentgruppernas nytta av den nya revisionsberättelsen	36
6.2.1 Ägaren (verklige huvudmannen)	36
6.2.2 Anställda	37
6.2.3 Professionella och icke-professionella investerare	39
6.2.4 Leverantörer och kunder	40
6.2.5 Statliga myndigheter	41
6.3 Sammanfattning av utvärderingsanalys	42
7. Slutsatser och diskussion	43
7.1 Slutsatser	43
7.2 Diskussion	44
7.3 Förslag på vidare forskning	46
Referenslista	48
Bilaga 1: Intervjuguide	54

1. Inledning

Företag har idag många förpliktelser gentemot sin omvärld. Bland dessa ingår det för revisionspliktiga företag att anlita en revisor vars uppgift är att analysera och granska företagets finansiella rapporter. Detta för att se till att dessa är framtagna i enlighet med god redovisningssed (Bolagsverket, n.d). När rapporterna är färdiggranskade har revisorn som ansvar att lämna en revisionsberättelse. I en sådan text uttalar sig revisorn kring det ansvar som fördelas mellan revisorn och styrelsen men även huruvida revisorn anser att de finansiella rapporterna ger en rättvis bild av företagets finansiella ställning. Om så är fallet, lämnar revisorn en ren revisionsberättelse där det förklaras att de finansiella rapporterna är att se som tillförlitliga. Om revisorn däremot lämnar ett modifierat uttalande, eller om det finns aspekter som revisorn anmärker på så innebär det att en oren revisionsberättelse lämnas (FAR online, 2019b). En oren revisionsberättelse kan innehålla olika typer av anmärkningar från den anlitate revisorn. Det kan handla om allt från att företaget lämnat in årsredovisningen för sent, till att skatter och avgifter inte blivit betalda i tid. Även mer allvarliga anmärkningar kan förekomma, såsom att revisorn anser att företagets finansiella problem är så pass stora och återkommer i en så omfattande utsträckning att företaget riskerar att försättas i konkurs (Sundgren & Sandström, 2014).

Revisionsberättelsen är ett omskrivet ämne som det även debatterats en del kring. Något som diskuterats är revisionsberättelsens pålitlighet. Brännström och Markland (2012) skriver i en artikel om olika myter som präglar revisorns arbete. Bland annat menar författarna att det finns en myt kring revisionsberättelsen som säger att den är mer eller mindre värdelös och inte går att lita på. Denna myt grundas i att revisorsnämnden, i sin beskrivning av revisionsberättelsens utformning, skrivit att den inte behöver ge absolut säkerhet. Brännström och Markland (2012) menar snarare att det betyder att revisorn inte kan undersöka precis allt i en årsredovisning på så sätt att den inte innehåller ett enda fel. Vidare menar författarna att detta inte alls innebär att revisionsberättelsen är värdelös, och att absolut säkerhet snarare innebär någon form av försäkringsverksamhet än revision.

1.1 Problematisering

Regleringen av hur revisionsberättelsen ska utformas och vilket innehåll som ska tas med har historiskt sett varierat genom åren. Katharina Rahnert (2017) har i sin avhandling kartlagt denna utveckling. Rahnert menar att den tidiga revisionsberättelsen var mycket kortfattad, den utgick endast från en revisors perspektiv och gav därav ingen betydelsefull information till företagens intressenter. Med det sagt fanns där ett missnöje kring revisionsberättelsen hos företagens intressenter, som menade att revisionsberättelsen var betydelselös. Regleringen av vad som ska ingå i revisionsberättelsen har på grund av detta missnöje utvecklats under de senaste åren (Rahnert, 2017).

Det råder vidare skilda meningar kring om ökad reglering är positivt eller inte och det har skapats flera olika teorier kring *varför* statliga myndigheter reglerar vissa områden och *vilka* intressenter som gynnas utav detta (Deegan & Unerman, 2011). Posner (1974) beskriver inledningsvis att finansiell reglering ibland förklaras som ett svar på allmänhetens efterfrågan. Detta innebär att det bakom varje reglering finns ett missnöje eller en brist som det reglerande organet vill åtgärda (Posner, 1974). Med andra ord så agerar det reglerande organet för att värna om allmänhetens intressen. En annan syn på reglering, innebär att regleringen sker till förmån för specifika intressegrupper och kan därav ses som en produkt av en politisk process snarare än en produkt av allmänhetens efterfrågan (Stigler, 1971). Ytterligare en aspekt av detta handlar snarare om hur olika intressegrupper kontrollerar det reglerande organet (Posner, 1974). Detta menar Posner (1974) framförallt innefattar de stora företagen (kapitalisterna) som har makten att kontrollera olika institutioner i vårt samhälle och därmed även regleringen. Ett exempel på detta beskrivs av Marlowe (2010), där oljebranschen förklaras ha fått så pass stort inflytande i USA, att de i stort sett har möjlighet att utforma regleringen på ett sätt som gynnar deras egna intressen. Detta menar Marlowe (2010) kunde hända på grund av att tidigare högt uppsatta politiker i landet, som exempelvis George W Bush varit verksam inom branschen. Utifrån ovan nämnda exempel, kan vi se att reglering har haft ett betydelsefullt syfte för externa aktörer under en lång tid, men även händelser som finanskriser, har påverkat regleringens utformning (Finansinspektionen, 2019).

Den senaste regleringen av revisionsberättelsens utformning och innehåll, som trädde i kraft år 2016, ställer högre krav på detaljerad information från revisorn. Den nya regleringen innebär bland annat att revisorn ska beskriva sin grund för uttalanden samt förmedla sina antaganden om både företagets fortlevnad och kring andra särskilt betydelsefulla områden (FAR, 2016). Målen med dessa nya krav på vad revisionsberättelsen ska innehålla är framförallt att bidra med mer information till nytta till företagets olika intressenter, men även till att öka kvaliteten på arbetet som utförs av revisorn så att informationen blir mer pålitlig och relevant för investerare. Detta beskrivs i den senaste propositionen till revisionslagen (Prop. 2015/16:162).

Förhållandet mellan revisionsberättelsen och företagets intressenter har varit ett ämne för tidigare forskning. Tidigare forskning inom området har dock främst haft fokus på hur en oren revisionsberättelse påverkar en specifik intressent vid beslutsfattande, nämligen investeraren. Duréndez Gómez-Guillamón (2003) menar att intressenter i form av investerare har stor användning av revisionsberättelsen och dess anmärkningar för att fatta beslut gällande om och i så fall till vilka belopp de är villiga att investera i företaget. Sormunen (2014) menar däremot att revisionsberättelsen främst används av professionella investerare (kreditgivare) för att få bekräftelse på sådant som de redan anat genom företagets tidigare handlingar. Undersökningarna av Duréndez Gómez-Guillamón (2003) samt Sormunen (2014) genomfördes dock innan införandet av den nya revisionsberättelsen. Den nya detaljrika revisionsberättelsen infördes som tidigare nämnt för att bidra med mer information till nytta för användaren (Prop. 2015/16:162) och ska därav kunna vara användbar vid beslutsfattande. Detta har däremot undersökts av Larsson och Peterssons (2018) där revisionsberättelsen fortfarande visade sig ha ytterst liten påverkan på investerarens bedömning av företagets kreditvärdighet, trots att den nya regleringen införts. Denna slutsats bekräftas även av Lennartsson (2015) som återger en intervju som gjorts med Bo Hjalmarsson, en av medlemmarna i FAR:s policygrupp, där han poängterar att risker med den nya revisionsberättelsen finns. En risk beskrivs bland annat vara att marknadens intresse endast finns i rena revisionsberättelser och att övriga nya detaljer snabbt blir irrelevanta för användaren. Med tanke på ovanstående uttalande och att detta visade sig vara fallet i Larsson och Peterssons (2018) undersökning, misstänker vi att syftet med den nya regleringen (att bidra med mer information till nytta till företagets intressenter) inte förverkligats. Vi anser

med utgångspunkt i detta resonemang att det är intressant att utvärdera huruvida målen med den nya revisionsberättelsen verkligen uppfylls eller inte. Detta med utgångspunkt i orena revisionsberättelser, då dessa är vilka marknadens informationsbehov enligt Lennartsson (2015) grundar sig i.

1.2 Syfte

Utifrån ovanstående resonemang är vårt syfte att utvärdera om den nya detaljrika revisionsberättelsen uppfyller sina mål, för att på så sätt skapa möjlighet att diskutera huruvida den nya regleringen som infördes år 2016 var relevant eller inte.

1.3 Frågeställning

Frågan vi ställer oss, och som vi anser att det finns begränsad forskning kring, är: uppfyller revisionsberättelsen de mål som ursprungligen formulerades i den senaste propositionen (2015/16:162) till revisionslagen? Det vill säga att revisionsberättelsen ska bidra med mer information till nytta för företagens intressenter och därav bli mer relevant för användaren.

1.4 Disposition

Avsnitt 2: Här beskrivs vårt tillvägagångssätt vid utvärdering av den nya regleringen av revisionsberättelsen. Även urval, litteratursökning och etiska aspekter diskuteras.

Avsnitt 3: I avsnittet introduceras läsaren för information kring det empiriska område som vår utvärderingsstudie grundar sig i. I vårt fall är detta utvecklingen av revisionsdirektivet, samt revisionsberättelsens innehåll och utformning.

Avsnitt 4: I detta avsnitt presenteras den referensram som vi i analysavsnittet utgår ifrån vid analys av vår insamlade data. Substantiell teori, med andra ord tidigare forskning, har varit våra huvudsakliga källor för att beskriva hur revisionsberättelsen används.

Avsnitt 5: I empiriavsnittet presenteras insamlad data i form av sammanställd information från de revisionsberättelser vi undersökt. Detta görs i olika tabeller och en kort förklaring av dessa ges. Vi presenterar även vår statistiska undersökning i detta avsnitt.

Avsnitt 6: I avsnitt 6 analyseras data som presenteras i empiriavsnittet. Detta med utgångspunkt från vår referensram och institutionalia.

Avsnitt 7: Efter att empirin har analyserats och utvärderats, presenteras våra slutsatser i detta avsnitt. Slutsatserna diskuteras även i förhållande till vad tidigare forskare har kommit fram till (och som tas upp i avsnitt 4). Syftet med detta är att observera om vår utvärdering av regleringens måluppfyllelse överensstämmer med tidigare tagna slutsatser kring användandet av revisionsberättelsen. Förslag till framtida forskning ges även i detta avsnitt.

2. Metod

I detta avsnitt presenteras de metoder vi använt för att genomföra vår utvärderingsstudie. Avsnittet innefattar bland annat vilken forskningsstrategi- och design som använts, hur vi gjort vårt urval, vilken typ av material som undersökts, samt sökmetod. Även för- och nackdelar med metodvalen diskuteras. Genom att förklara våra val, vill vi bidra till transparens i vår utvärdering.

2.1 Forskningsstrategier

För att genomföra denna studie, har en kvalitativ forskningsstrategi med inslag av kvantitativ metod använts. Kvantitativ forskningsstrategi innebär att en mängd data samlas in för att kunna mäta om till exempel en förändring har skett (Skärvad & Lundahl, 2016). Det finns två utgångspunkter inom kvantitativ forskning: beskriva eller förklara (Skärvad & Lundahl, 2016). Utgångspunkten inom den kvantitativa delen av denna studie är att *beskriva* de anmärkningar som finns före och efter regleringen för att sedan utvärdera om revisionsberättelsen innehåller mer information för företagets intressenter i form av orenheter. Detta gjordes genom ett ensidigt t-test, vilket förklaras vidare i avsnitt 2.4. Underlag till den kvantitativa undersökningen har varit den dokumentstudie som beskrivs i avsnitt 2.3. För att ha möjlighet att operationalisera om informationen som är “mer” är till nytta för företagets intressenter har däremot en kvalitativ metod använts. Kvalitativ forskningsstrategi innebär också att data samlas men handlar normalt snarare om icke-numeriska data (Skärvad & Lundahl, 2016). Den icke-numeriska data som undersökts i vårt fall är tidigare forskning, direktiv, propositioner och revisionsberättelser för att kartlägga målens innebörd, med syfte att utvärdera om de mål som formulerats har blivit uppfyllda. Utgångspunkten i den kvalitativa metoden är att utifrån insamlat material *tolka* om den information som är “mer” är till nytta för användarna. Med hjälp av kvalitativ metod har vi alltså utvärderat om den nya regleringen uppfyller sitt mål och om den därmed var relevant. Med utgångspunkt i den kvantitativa undersökningen analyseras om anmärkningar som ökat i frekvens och/eller tillkommit efter regleringen (och som vi tolkat som “mer information”) är “till nytta” utifrån

forskning om intressenternas informationsbehov. Vidare har vi undersökt vilka intressenter som har användning för denna information, vilket ger svaret på vår frågeställning om målen “mer information” samt “till nytta” för företagets intressenter uppfylls.

2.2 Forskningsdesign

Denna studie är vad Skärvad och Lundahl (2016) beskriver som en utvärderingsstudie. Skärvad och Lundahl (2016) menar att en utvärderingsstudie innebär att forskaren bedömer om uppsatta mål har uppfyllts efter det att en förändring i någon mening skett, alternativt vilka effekter en förändring fått. Det finns enligt Skärvad och Lundahl (2016) olika syften med utvärderingar såsom att kontrollera eller problemidentifiera. Den utvärdering vi i denna studie genomför har däremot syftet att analysera måluppfyllelse, och kan därav kallas för måluppfyllelseutvärdering. En måluppfyllelseutvärdering innebär att målen för en förändring identifieras för att sedan jämföras med resultatet av förändringen. Genom att göra detta kan slutsatser dras gällande måluppfyllelsen (Skärvad & Lundahl, 2016). Det är just det vi syftar till att göra i denna studie, nämligen ta reda på om den nya regleringen av revisionsberättelsen uppnått de mål som presenteras i proposition (2015/16:162) till revisionslagen.

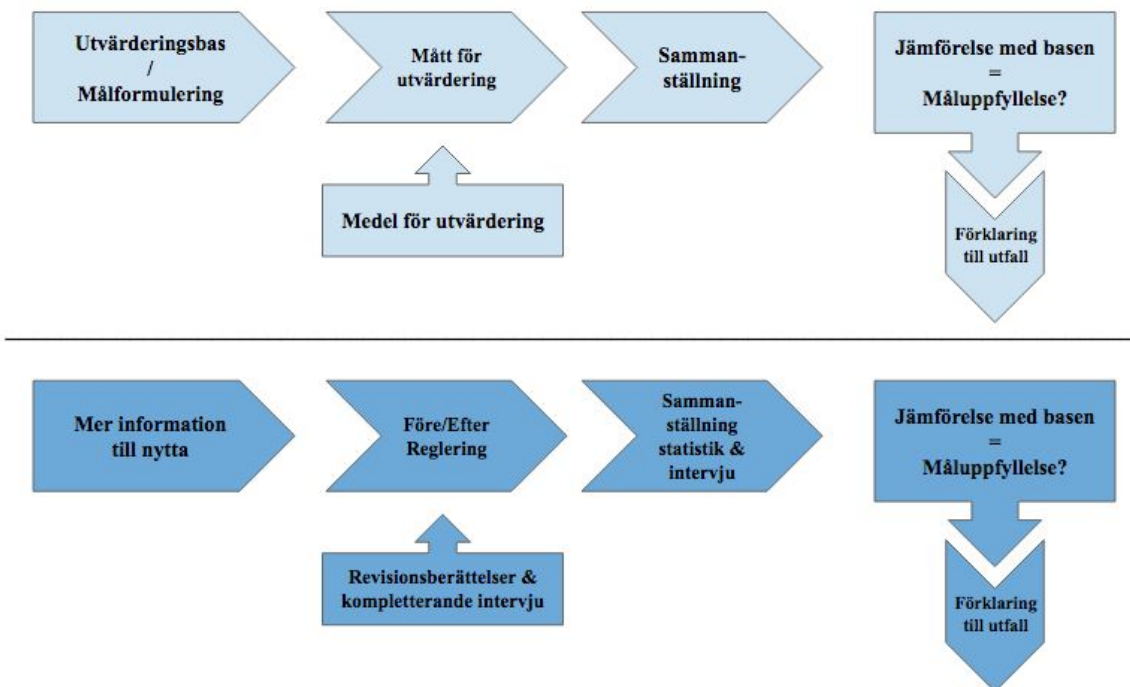
För att förklara hur vi genomfört denna måluppfyllelseutvärdering kan processen beskrivas genom att delas upp i olika steg. Dessa steg har vi översatt till en modell. Hur modellen ser ut, och hur vi implementerat den i vår undersökning framgår av Figur 1 nedan.

Det första steget i utvärderingen var att ta reda på vad som var vår utvärderingsbas, det vill säga vilka mål som formulerats i propositionen till den nya regleringen och innebörden av dessa mål. Detta gjordes genom att grundligt granska propositionen till revisionslagen (Proposition 2015/16:162), det bakomliggande betänkandet samt EU:s revisionsdirektiv. Det framgick, som förklarat i problematiseringen, att målen med en ny reglering var att bidra med mer information till nytta för användarna av revisionsberättelsen. Vad “mer information” i detta fall innebär var inte svårdefinierat då det i propositionen framgår vilka nya krav på delar som tillkommit. Detta analyseras även i avsnitt 3.3 och Tabell 1 där den gamla och nya versionen av revisionsberättelsen ställs upp bredvid varandra och jämförs. Vad som menas

med att informationen ska vara till nytta var däremot någonting vi ansåg vara nödvändigt att tolka utifrån betänkandet om förslaget till den nya regleringen, samt EU:s revisionsdirektiv. Detta beskrivs även i avsnitt 3.2.2. En analys gjordes därefter av olika intressenters informationsbehov med hjälp av tidigare forskning och annan litteratur som behandlar ämnet. När vår utvärderingsbas var identifierad och fastställd var nästa steg att bestämma vilka medel och mått vi skulle använda oss av för att ha möjlighet att analysera och utvärdera hur den nya regleringen har påverkat revisionsberättelsen i praktiken. Medlet, med andra ord vårt objekt för utvärderingen, blev naturligtvis orena revisionsberättelser då dessa inledningsvis beskrevs vara de som marknaden intresserar sig för. Måttet som vi bedömde som mest rimligt i detta fall var att titta på olika tidsintervall (före och efter ny reglering). Vi har därmed undersökt orena revisionsberättelser som producerats i enlighet med den tidigare regleringen, och därefter undersökt orena revisionsberättelser som tagits fram i enlighet med den senaste regleringen. Detta gjordes för att få möjlighet att mäta om den nya revisionsberättelsen innehåller information som anses vara “mer” än vad den tidigare versionen innehöll. Vi valde även att komplettera med en intervju med en sakkunnig person för att få möjlighet att fördjupa oss i frågor som varför vår insamlade data visade diverse resultat.

Sammanställning av insamlad data gjordes genom att tabeller upprättades och statistiska t-test genomfördes. Hur t-testen gjordes förklaras i avsnitt 2.4. För att ha möjlighet att utvärdera målet “till nytta” diskuteras anmärkningarna och de modifierade uttalandena från vår datainsamling. Detta har gjorts i förhållande till teori och tidigare forskning avseende företagets intressenters informationsbehov vid användandet av revisionsberättelsen. När ovan nämnda steg genomförts kunde vi jämföra våra resultat med vår utvärderingsbas och dra slutsatser kring huruvida det finns indikationer på att målen med den nya regleringen uppfyllts eller inte.

Figur 1 - Utvärderingsmodell.

2.3 Dokumentstudier

Som framgår av avsnittet ovan har den huvudsakliga metoden för insamling av vår empiri varit dokumentstudier. Bryman och Bell (2017) gör i sin bok *Företagsekonomiska forskningsmetoder* skillnad mellan personliga och offentliga dokument, där offentliga dokument är vad vi har använt oss av i denna studie. Offentliga dokument beskrivs vara sådana som framställs av statliga myndigheter samt andra organisationer, och som finns tillgängliga för allmänheten att betrakta (Bryman & Bell, 2017). Den typ av dokument som ligger till grund för vår empiri är offentliga dokument som framställts av företag, nämligen revisionsberättelsen. Genom att granska dessa dokument har vi kunnat ta fram information vad gäller förekommande anmärkningar och modifierade uttalanden i både den förra och nya versionen av revisionsberättelsen. Utifrån denna information har vi utrett huruvida en ökning av olika anmärkningar skett, och om den information som ökat är till nytta för olika intressenter. Vår bedömning har gjorts utifrån förekommande anmärkningar och modifierade uttalanden eftersom det är just dessa som utgör en ören revisionsberättelse.

Bryman och Bell (2017) förklarar dock att det är viktigt att beakta dokumentets autenticitet, trovärdighet, representativitet och meningsfullhet vid dokumentstudier. Detta är någonting vi haft i åtanke vid granskning av de revisionsberättelser som vår empiri grundar sig på. Vår tolkning av revisionsberättelsen som dokument är att dessa i stort sett uppfyller samtliga kriterier som nämndes ovan, då informationen i dessa dokument är framtagen av yrkesverksamma revisorer som har skyldighet att följa god revisionssed. Dock går det att ifrågasätta revisionsberättelsens trovärdighet till viss del, då revisorn inte har någon skyldighet att lämna absolut säkerhet gällande sina uttalanden (Brännström & Markland, 2012). Detta är någonting som däremot är genomgående för samtliga revisionsberättelser och har därav inte analyserats vidare i denna studie.

2.4 Ensidigt t-test

För att kunna bedöma om det genomsnittliga antalet anmärkningar i revisionsberättelsen har ökat eller minskat mellan de tidsperioder vi undersökt, har vi gjort ensidiga t-test. Vi anser att denna typ av test är lämpligast för vårt syfte som bland annat är att utreda om informationen i de nya revisionsberättelserna har ökat. Med t-test kan indikationer ges på om medelvärdet har ökat, minskat eller blivit oförändrat. T-testet kan säkerställa med 95 % sannolikhet om medelvärdet förändrats eller inte (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen, 2018). I t-testet har det gjorts en jämförelse mellan antalet anmärkningar/modifierade uttalanden per revisionsberättelse, per företagskategori före regleringen och motsvarande efter den nya regleringens ikraftträdande. För att göra t-testen behövs en nollhypotes och en mothypotes som skall prövas (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen, 2018). Hypoteserna för alla våra grupper är ensidiga och blir följande:

H_0 : Antalet anmärkningar har inte ökat

H_1 : Antalet anmärkningar har ökat

Nollhypotesen (H_0) säger att om medelvärdet inte har förändrats har det inte skett någon förändring på anmärkningar i revisionsberättelsen före och efter den nya regleringen. Dock förkastas denna om medelvärdet har ökat som vår alternativa hypotes säger (H_1). För att ha ett betryggande statistiskt material har vi valt 5% signifikans. Valet av signifikansnivå gör att vi

kan säga till 95 % sannolikhet att medelvärdet ligger inom detta område och därav inte beror på slumpen. Vi har även gjort separata t-test på de anmärkningar som ökat med mer än 10 procentenheter. Syftet med dessa t-test har varit att undersöka hur det genomsnittliga medelvärdet har förändrats sedan regleringen och att det med 95% sannolikhet inte beror på slumpen att dessa ökat så pass mycket. Varför vi valt att endast testa de anmärkningar som har större förändring än 10 procentenheter är dels på grund av praktiska skäl, men även på grund av att övriga anmärkningar endast hade en liten ökning (eller ingen alls).

2.4 Urval

För att samla in vår empiri har vi inledningsvis gjort, vad Bryman och Bell (2017) beskriver som ett målstyrt urval. Denna typ av urval beskrivs av författarna som en urvalsmetod där forskaren baserar urvalet på vem eller vad som gör det möjligt att besvara den frågeställning som ligger till grund för undersökningen. I vårt fall bestod det målstyrda urvalet av *orena* revisionsberättelser. Det hade exempelvis varit oändamålsenligt att undersöka rena revisionsberättelser, då dessa beskrivs vara ointressanta för marknaden i vår problematisering.

Därefter har ett stratifierat urval gjorts, vilket enligt Skärvad och Lundahl (2016) innebär att det totala ursprungliga urvalsunderlaget delas in i olika kategorier, i vårt fall efter företagens storlek. Efter att grupperingen genomförts så har ett obundet slumpmässigt urval gjorts inom de olika grupperna. Enligt Skärvad och Lundahl (2016) innebär ett sådant urval att varje enskilt företag i de olika kategorierna har lika stor chans att bli utvalt. De storlekskategorier vi utgått ifrån definieras i Europaparlamentets och rådets rekommendation (2003/361/EG) som mikroföretag, små företag, medelstora företag och stora företag. Urvalet vi gjort består av 200 st företag i vardera storleksintervall som har *orena* revisionsberättelser, varav 100 st före den nya regleringen och 100 st efter. Databasen vi har hämtat revisionsberättelser ifrån heter Retriever Business vilken är en av de databaser som Lunds Universitet hänvisar till. Med tanke på att vi inte hämtat revisionsberättelser direkt från företagen betraktas dokumenten därmed som hämtade från en sekundärkälla. Valet gjordes av praktiska skäl, men är även lämpligt sett till vår tidsram för arbetet. Vi ansåg det även vara lämpligt att slumpmässigt välja ut 200 st revisionsberättelser från varje företagskategori för att möjliggöra

en bredd i urvalet. Anledningen till att vi valt att undersöka revisionsberättelser före och efter regleringen var för att kunna jämföra innehållet i dessa och se om det hade blivit någon skillnad på frekvensen i anmärkningar/modifierade uttalanden i den nya revisionsberättelsen.

För att hitta revisionsberättelser till undersökningen, filtrerade vi våra sökningar genom att bara välja företag med revisionsplikt samt att de fått anmärkningar och/eller modifierade uttalanden i revisionsberättelsen. Undantag från antalet undersökta dokument skedde i kategorin medelstora företag där det endast fanns 60 st rena revisionsberättelser att tillgå före den nya regleringen och 84 st efter. Då vi undersökte samtliga revisionsberättelser som fanns att tillgå i denna kategori, innebär det dels en underteckning men också att det blev en totalundersökning av kategorin. Tanken med insamlingen av denna data är att utifrån förekommande anmärkningar och modifierade uttalanden kunna ge svar på vilka intressenter som kan tänkas ha användning av den informationen, samt att diskutera om informationen eventuellt ökat på grund av regleringen eller inte.

2.5 Kompletterande intervju

Utöver dokumentinsamlingen valde vi att genomföra en personlig intervju med en utbildare i ämnet inom FAR. Upplägget på intervjun var semistrukturerad, vilket innebär att vi hade en intervjuguide med ett antal nedskrivna frågor med oss till mötet men som ändå gav utrymme för följdfrågor eller spontana funderingar (Bryman och Bell, 2017). Vi valde att lägga upp intervjun på så sätt att en person ställde frågor från intervjuguiden (se bilaga 1) medan de övriga skribenterna förde anteckningar och ställde sådana följdfrågor som semistrukturerade intervjuer ger utrymme till. Intervjun spelades även in i samtycke med intervjupersonen för att ha möjlighet att lyssna tillbaka på vad som sades under intervjun. Syftet med intervjun var huvudsakligen att få bekräftelse på att den data vi samlat in stämmer bra överens med verkligheten, framförallt gällande syftet med den nya regleringen. Detta för att säkerställa att våra tolkningar varit korrekta. Vidare ville vi också presentera insamlad empiri för att fråga intervjupersonen om hans synpunkter på de tabeller vi framställt. Gällande intervjun som metod finns, enligt Bryman och Bell (2017), även vissa nackdelar. Några av dessa är att intervjupersonen kan vara partisk eller lämna information som inte är korrekt. Detta har vi dock haft i åtanke när vi genomförde intervjun och sammanställde informationen. Däremot

anser vi att det inte har varit ett problem i vårt fall då intervjupersonen hade med sig ett flertal revisionsberättelser tagna från verkligheten, vilka han hänvisade till och exemplifierade för att besvara våra frågor. Han gav även exempel på hur han själv som kund haft användning av olika typer av anmärkningar i revisionsberättelsen för att fatta beslut kring val av leverantörer.

2.6 Etiska aspekter

På grund av etiska skäl har vi valt att inte namnge företagen för de orena revisionsberättelser vi använt oss av i vår utvärdering. Detta beror även på att det inte är relevant att lämna ut företagsnamn eller vilken revisionsbyrå som skrivit revisionsberättelsen för att kunna besvara vår frågeställning. Eftersom syftet är att se om den nya revisionsberättelsen uppfyller de mål som utformats, påverkas resultatet alltså inte av att specificera företagen som undersökts. I den intervju som genomfördes i kompletterande syfte, var vi noggranna med att fråga intervjupersonen om tillåtelse att spela in intervjun samt informera om att inspelningen kommer raderas efter avslutat arbete. Vi har även frågat intervjupersonen om han vill vara anonym, vilket han inte ansåg vara nödvändigt. Slutversionen av vår studie kommer även att skickas till intervjupersonen efter det att den blivit godkänd.

2.7 Litteratursökning

För att hitta relevanta vetenskapliga artiklar till utvärderingen så har vi främst använt oss av databasen LUBsearch. Vi har också använt oss av andra uppsatser inom ämnet redovisning där vi fått inspiration samt hittat artiklar genom deras referenslistor. Vidare har vi använt vetenskaplig litteratur inom ämnet för att styrka övrig information från de artiklar vi använt. De sökord som använts via LUBsearch är framförallt olika kombinationer av: *audit report*, *users*, *usefulness*, *useless*, *regulation theory*, *qualified audit report*, *decision making*, *stakeholders*, *revisionsberättelse*, *intressenter* och *användare*. Dessutom har vi hämtat information från lagar, EU-dokument och annan information från statliga organ såsom Bolagsverket. Information har också hämtats från FAR och FAR online för att förklara diverse begrepp. Då Katarina Rahnerts avhandling *The evolution of the Swedish auditor's*

report är relevant för ämnet i denna uppsats har vi därav även kunnat dra nytta av en hel del av hennes referenser.

2.7.1 Källkritik

Då vi använt oss av många artiklar hämtade från databaser, främst LUBsearch, har källkritik varit viktigt för oss att beakta. Vi har i första hand filtrerat våra sökningar efter vetenskapliga artiklar som blivit referentgranskade (peer reviewed), för att säkerställa att artiklarna vi använt oss av lever upp till den standard som krävs inom vetenskaplig forskning. Vi har emellanåt även använt oss av tidningsartiklar för att exemplifiera situationer i vissa fall. Dessa artiklar har vi hittat hos källor vi betraktat som legitima, såsom i Tidningen Balans eller i kurslitteratur.

2.8 Metoddiskussion

Bryman och Bell (2017) beskriver begreppen validitet och reliabilitet som sätt att mäta en studies kvalitet. Hög validitet innebär vidare att slutsatser som forskaren kommer fram till grundar sig i information som är tillförlitlig, och som kan generaliseras för det område som studien berör (Bryman & Bell, 2017). Då urvalet i denna studie är slumpmässigt gjort och antalet är begränsat till 744 stycken, innebär det att långt ifrån alla orena revisionsberättelser undersöks. Det innebär vidare att det kan finnas detaljer i andra revisionsberättelser som på grund av det slumpmässiga urvalet inte kommit med. Detta med undantag från kategorin medelstora företag, där en totalundersökning genomförts på grund av anledningar som förklarats i tidigare avsnitt. Slumpen har avgjort vilka orena revisionsberättelser som valts ut i övriga kategorier, vilket leder till att våra resultat är möjliga att generalisera på samma sätt som andra studier med slumpmässigt urval. Det är däremot problematiskt att garantera en absolut överensstämmelse med verkligheten, vilket är generellt för slumpmässiga urval. Att revisionsberättelsen som dokument är tillförlitliga, utgår vi ifrån då samtliga auktoriserade revisorer har skyldighet att arbeta i enlighet med god revisionssed, vilket vi även beskrivit i avsnitt 2.2.

Reliabiliteten beskrivs av Bryman och Bell (2017) vara i vilken grad som studien skulle kunna upprepas och visa samma resultat som vid den första undersökningen. Då vårt urval

delvis är slumpmässigt, bör en replikering av undersökningen utmynna i ett resultat som överensstämmer med vårt. Bryman och Bell (2017) menar däremot att absolut reliabilitet är aningen svårt att uppnå, då alla avgörande faktorer måste förbli konstanta. För att uppnå en så pass hög reliabilitet, skulle det innebära att senare forskare skulle titta på exakt samma revisionsberättelser, och att tolkningar av propositionen och andra förarbeten till regleringen skulle tolkas på samma sätt. För att uppnå högsta möjliga reliabilitet, har vi gjort vårt yttersta för att bidra med transparens i våra val och tolkningar för att öka läsarens förståelse för processen.

2.8.1 Begränsningar i utvärderingen

Precis som i många undersökningar, finns även i denna utvärdering ett antal begränsningar som är värda att lyfta i detta avsnitt. Att ha i åtanke vid läsning är exempelvis att antalet och typ av anmärkningar som förekommit i denna undersökning kan ha påverkats av yttre omständigheter såsom trender eller hög- och lågkonjunkturer. De behöver därav inte nödvändigtvis vara ett resultat av den nya regleringen. Detta kommer diskuteras vidare i diskussionsavsnittet i slutet av denna rapport. Att urvalet delvis är slumpmässigt kan även vara en begränsning i detta fall, vilket vi beskrivit ovan. Slumpen kan alltså ha bidragit till att revisionsberättelser med andra typer- eller fler antal anmärkningar och modifierade uttalanden omedvetet har förbigåtts vid insamlingen av data.

3. Förändring av revisionsberättelsen

I detta avsnitt presenteras den institutionalia som avser att tillgodogöra läsaren information kring vårt empiriska område, det vill säga revisionsberättelsens utveckling och utseende. Även revisionsdirektivets utveckling från den förra regleringen till den nya regleringen beskrivs i detta avsnitt.

3.1 Utveckling av revisionsdirektivet

3.1.1 Det tidigare revisionsdirektivet

I Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om lagstadgad revision av årsbokslut och sammanställd redovisning och om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG nämns anledningen till varför EU ville ändra direktivet år 2004 till det som trädde i kraft år 2006. Anledningen beskrivs vara att EU ville få revisionsberättelsen att innehålla mer information då den inte ansågs vara tillräcklig. Informationen ansågs inte heller uppfylla de mål som EU bedömde att den skulle göra. I Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG Artikel 26 framgår det att lagstadgade revisorer år 2006 ska använda sig av internationella revisionsstandarder, men med möjlighet att använda nationella revisionsstandarder om EU-kommissionen inte har antagit en internationell standard som täcker samma område. Målen i detta direktiv var att sätta krav på tillämpning av internationella revisionsstandarder och uppdatering av utbildningskrav, för att på så sätt uppnå en harmonisering av den lagstadgade revisionens kvalitet inom EU.

3.1.2 Det nya revisionsdirektivet

Den 31 december 2016 implementerades det nya EU-direktivet 2014/56 (Prop. 2015/16:162). Detta direktiv kom enligt Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändringar av direktiv 2006/43/EG som ett resultat av att företagens investerare och andra intressenter ifrågasatte hur revisorer kunde lämna rena revisionsberättelser till sina kunder trots att de, under finanskrisen åren 2007-2009, uppvisade förluster både i och utanför sin balansräkning.

För att kunna återställa förtroendet hos de olika intressentgrupperna bedömdes grundliga revisioner vara en central faktor. Anledningen beskrivs vara att det bidrar till att skydda investerare samt att den ger lättillgänglig, kostnadseffektiv och tillförlitlig information om företagets årsbokslut till samtliga intressenter (Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändringar av direktiv 2006/43/EG). I Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/56/EU framgår vad som ändras i Artikel 28 (som handlar om revisionsberättelsen). Där beskrivs mer ingående kring vilka detaljer som ska vara med i revisionsberättelsen.

3.2 Utveckling av revisionsberättelsen

3.2.1 Den tidigare versionen av revisionsberättelsen

I enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG implementerades, år 2004, RS (Revisionsstandard i Sverige). Detta medförde att revisorer i Sverige blev tvungna att anpassa sin rapportering i revisionsberättelsen efter internationella revisionsstandarder (ISA). Enligt Rahnert (2017) som kartlagt revisionsberättelsens utveckling, innebar implementeringen dock inga större förändringar i revisionsberättelsens utformning och innehåll. Hon menar vidare att större förändringar gällande dessa aspekter skedde år 2011 när uppdaterade lagkrav infördes i Sverige. Dessa lagkrav bidrog till att revisionsberättelsen fick en ny del som inte existerar i internationell lag, nämligen *Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar*. Revisionsberättelsens utformning (som även presenteras i avsnitt 3.3) ser därefter ut på så sätt att den första delen är en översättning av den internationella revisionsberättelsen, medan den andra delen är ett krav enligt svenska lagar (Rahnert, 2017).

Den föregående versionen av revisionsberättelsen var inte heller detaljrik i samma utsträckning som efterföljaren. Som det går att utläsa i Tabell 1, skiljer det sig i hur mycket information som tas upp av revisorn.

3.2.2 Den nya versionen av revisionsberättelsen

I propositionen revisorer och revision (2015/16:162) står det att "Revisionsberättelsen ska innehålla mer information till nytta för företagens intressenter" (s.1). Vad ordet nytta syftar

på kan diskuteras, men i delbetänkandet av Utredningen om EU:s revisionspaket (SOU 2015:49) står det dock att informationen ska vara användbar för företagets intressenter. Vidare framgår det även att informationen ska vara tillförlitlig för att den ska vara användbar. Orsaken bakom tillförlitlighetskravet kommer från finanskrisen år 2007-2009 då många investerare ställde sig frågande till att revisorerna godkänt bland annat bankernas revisionsberättelser (Förslag till Europaparlamentets råd och direktiv om ändring av direktiv 2006/43/EG om lagstadgad revision av årsbokslut och sammanställd redovisning, KOM (2011) 778 slutlig). Med andra ord uppstod ett problem gällande tillförlitligheten för revisionsberättelser vilket blev en bidragande orsak till ändringen. I betänkandet till den nya regleringen nämns ordet “användbar” i kombination med att revisionsberättelsen ska vara tillförlitlig för företagets intressenter (SOU 2015:49). Ordet “nytta” används vidare i proposition (2015/16:162) i kombination med “för företagets intressenter” vilket har bidragit till vår tolkning att ordet nytta i detta fall innebär användbarhet. Alltså den information som är “mer” ska vara till nytta, det vill säga användbar, för företagets intressenter. Denna tolkning fick vi bekräftad av Kenneth Olsson (Intervju, 2019-12-03) som även menade att den nytta intressenter kan få av revisionsberättelsen är användbarhet vid beslutsfattande.

Den tillkommande informationen i den nya revisionsberättelsen är enligt proposition (2015/16:162) följande:

- “Om det finns väsentliga osäkerhetsfaktorer när det gäller händelser eller förhållanden som kan medföra betydande tvivel om företagets förmåga att fortsätta sin verksamhet, ska revisionsberättelsen, om revisorn är en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag, innehålla ett uttalande i frågan.” (s.50)
- Revisorns etableringsort
- Uttalande kring ansvarsfrihet för företagets ledamöter och verkställande direktör
- Får inte “innehålla någon försäkran om företagets framtida lönsamhet eller om hur effektivt och ändamålsenligt företagsledningen har drivit eller kommer att driva verksamheten.” (s.50-51)

Vidare har även en ny International Standard on Auditing utvecklats, ISA 701, som innebär att revisorn ska lämna information kring särskilt betydelsefulla områden (IAASB, 2018). Det lämnas inget exempel på utlåtande enligt denna standard för att motverka att informationen blir standardiserad (Lennartsson, 2014).

3.3 Utseendet på den gamla och nya revisionsberättelsen

Gamla revisionsberättelsen	Nya revisionsberättelsen
Revisionsberättelse Till årsstämman i...	Revisionsberättelse Till bolagsstämma
<p>Rapport om årsredovisningen Jag (vi) har utfört en revision...</p> <p>Uttalanden Enligt min (vår) uppfattning har årsredovisningen...</p>	<p>Rapport om årsredovisningen Uttalanden [i förekommande fall "uttalande med avvikande mening/med reservation/inget uttalande görs] Jag (vi) har utfört en revision... Enligt min (vår) uppfattning har årsredovisningen upprättats i...</p>
	Grund för uttalanden Jag (vi) har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA)...
	[Väsentliga osäkerhetsfaktorer avseende antagandet om fortsatt drift] [I förekommande fall - övriga upplysningar /upplysning av särskild betydelse/lagstadgad upplysning]
	[Annan information än årsredovisningen] Det är [styrelsen och verkställande direktören] som har ansvaret för den andra...]
Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen Det är styrelsens och verkställande direktören som har ansvaret...	Styrelsens [och verkställande direktörens] ansvar Det är styrelsen [och verkställande direktören] som har ansvaret för att... vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen [och verkställande direktören] för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten och använda antagandet om fortsatt drift...
Revisorns ansvar Mitt (vårt) ansvar är att uttala mig (oss) om årsredovisningen på...	Revisorns ansvar Mina (våra) mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet

<p>Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar</p> <p>Utöver min (vår) revision av årsredovisningen har jag (vi) även fått en revision av förslaget till dispositioner...</p> <p>Uttalanden</p> <p>Jag (vi) tillstyrker att årsstämman...</p>	<p>Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar</p> <p>Uttalanden [i förekommande fall "Uttalande med avvikande mening/inget uttalande görs]</p> <p>Utöver min (vår) revision av årsredovisningen har (vi) även...</p>
	<p>Grund för uttalanden</p> <p>Jag (vi) har utfört revisionen enligt god...</p>
	<p>[I förekommande fall - Övriga upplysningar]</p>
<p>Styrelsens och verkställande direktörens ansvar</p> <p>Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner ... för förvaltningen enligt...</p>	<p>Styrelsens [och verkställande direktörens] ansvar.</p> <p>Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner.</p>
<p>Revisorns ansvar</p> <p>mitt (vårt) ansvar är att ...</p>	<p>Revisorns ansvar</p> <p>Mitt (vårt) mål beträffande revisionen av förvaltningen</p> <p>Mitt (vårt) mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner...</p>
	<p>[I förekommande fall - Anmärkning]</p>
<p>Ort den DD månad ÅÅÅÅ</p> <p>[Namn på revisionsföretaget]</p> <p>A.A</p> <p>Auktoriserad revisor/Godkänd revisor</p>	<p>Ort den DD månad ÅÅÅÅ</p> <p>[Namn på revisionsföretaget]</p> <p>A.A</p> <p>Auktoriserad revisor</p>

Tabell 1 - gamla och nya revisionsberättelsen (FAR, 2016).

Som framgår av Tabell 1 har revisionsberättelsen och dess olika delar utökats som ett resultat av den nya regleringen. Delar som tillkommit och som därav bör finnas med när vi undersöker nya revisionsberättelser är *grund för uttalanden*, utökad information gällande *styrelsens ansvar*, samt när det är aktuellt *osäkerhetsfaktorer gällande företagets fortsatta drift* och *upplysningar av särskild betydelse*. Det har även tillkommit en egen rubrik för revisorns anmärkningar.

Den utökade informationen som berör styrelsens ansvar är dock en standardiserad text som ska finnas med oavsett om revisionsberättelsen är ren eller oren. Informationen är därav inte

företagsspecifik och behandlas därför inte vidare i denna studie. I form av orenheter i revisionsberättelsen är kravet att revisorn ska anmärka på osäkerhetsfaktorer gällande företagets fortsatta drift som tydligast framgår är ny och därmed mer information. Gällande upplysningar av särskild betydelse finns, som tidigare nämnt, dock inget exempel i ISA 701 på vad revisorn kan uttala sig om. Revisionsberättelser vi granskat har därför fått utgöra exempel på detta. Med det sagt har vi i vår datainsamling tittat på samtliga orenheter för att se om det tillkommit några nya, samt för att se om anmärkningar som förekom redan innan regleringen har ökat som ett resultat av regelförändringar.

4. Intressenternas informationsbehov

I detta avsnitt redogör vi för det informationsbehov som olika intressenter har, och som kan täckas med revisionsberättelsen. Detta ligger senare till grund för den analys vi gjort av vår insamlade empiri. Syftet med avsnittet som presenteras nedan är att ge en inblick i substantiell teori kring hur tidigare forskare kartlagt företags intressenters användning av finansiella rapporter, och huvudsakligen revisionsberättelsen. Detta för att i senare avsnitt ha möjlighet att analysera om revisionsberättelsen idag uppfyller de mål som formulerades i den senaste propositionen till revisionslagen.

4.1 Användares informationsbehov

I och med att det i proposition (2015/16:162) framgår att den tillkommande informationen i revisionsberättelsen ska vara till nytta för företagens intressenter, är det relevant att kartlägga intressenternas informationsbehov i detta avsnitt. Ett företags intressenter är enligt Nationalencyklopedin (2019b) de aktörer i företags omvärld som har ett ekonomiskt intresse i företaget, och som de har möjlighet att påverka. Exempel på sådana intressenter är ägare, anställda, leverantörer, kunder, investerare och stat (Nationalencyklopedin, 2019b). De olika intressenterna beskrivs även ha olika behov av användningen av de finansiella rapporterna, vilket förklaras nedan.

4.1.1 Ägarens informationsbehov (verklig huvudman)

Den verkliga huvudmannen anses vara ägaren av ett företag då den eller de personerna kontrollerar företaget i fråga (Bolagsverket, 2019). Ägarens informationsbehov grundar sig, enligt Conceptual Framework of Financial Reporting (IASB, 2018), framförallt i att ha möjlighet att bedöma huruvida företagsledningen sköter företaget ifråga. Utifrån sådan information kan ägarna fatta beslut gällande exempelvis om styrelsen ska bytas ut eller inte. Muñoz-Izquierdo et al. (2018), som undersökt om revisionsberättelsen kan användas för att förklara företags misslyckanden, menar även att revisionsberättelsen har möjlighet att ge ägare tidiga indikationer på att företaget rör sig i oönskad riktning. Anmärkningar från revisorn gällande tvivel om fortsatt drift och de bakomliggande orsakerna till denna

anmärkning bör därav betraktas om nyckelinformation för ägarna. Detta för att ägarna ska ha möjlighet att ta beslut som antingen får företaget att återhämta sig, alternativt att lägga ner verksamheten innan större förluster uppnås (Muñoz-Izquierdo et al., 2018). Vidare menar Thomas och Palfrey (1996) att ägare kan fatta rationella beslut för verksamheten utifrån de finansiella rapporterna (vilka revisionsberättelsen behandlar). Utifrån ett logiskt resonemang, antas ägarna även ha behov av information kring eventuella brister i den interna administrationen för att kunna åtgärda eventuella brister.

4.1.2 De anställdas informationsbehov

De anställdas informationsbehov beskrivs av Smith, Brännström och Jansson (2015) i första hand grunda sig i att, genom de finansiella rapporterna, få en indikation på anställningstryggheten på arbetsplatsen. Anställningstrygghet kan bland annat handla om att ha ett arbete att gå till, att kunna bli sjuk men även att få sin lön på utsatt tid (Andrijasevic & Sacchetto, 2017).

4.1.3 Professionella och icke-professionella investerares informationsbehov

Icke-professionella investerare avser rentierer vilka är den eller de personer som äger aktier i ett företag utan att ha ett kontrollerande inflytande samt är intresserade av att ta del av företagets avkastning (Nationalencyklopedin, 2019c). Professionella investerare avser i denna studie banker och andra kreditinstitut. Investerare som intressent till företagets finansiella rapporter beskrivs i Conceptual Framework for Financial Reporting (IASB, 2018) som den primära intressentgruppen. Investerarens informationsbehov grundar sig framförallt i företagets resurser, för att genom denna information ha möjlighet att fatta beslut kring diverse aspekter. Informationen kan exempelvis ge den professionella investeraren en indikation på hur företagets betalningsförmåga ser ut, och kan därav ligga till grund för beslut gällande exempelvis utlåning, ränta och återbetalningstid i de specifika fallen (IASB, 2018). Även andra aspekter som investeraren har möjlighet att bedöma utifrån de finansiella rapporterna är huruvida företagets ledning och styrelse fullgjort sina skyldigheter i enlighet med de lagregler som gäller (IASB, 2018).

Tidigare forskning har visat varierande resultat kring investerares användning av revisionsberättelsen vid beslutsfattanden. Som presenterats i problematiseringen till denna

studie landade Duréndez Gómez-Guillamóns (2003) och Sormunens (2014) forskningsprojekt i skilda slutsatser kring detta. Duréndez Gómez-Guillamón (2003) menar att revisionsberättelsen är till nytta vid beslutsfattanden i enlighet med det som beskrivs i Conceptual Framework of Financial Reporting (IASB, 2018). Sormunen (2014) menar tvärtom att revisionsberättelsen endast bekräftar sådant som den professionella investeraren tidigare misstänkt och beskrivs därav inte vara särskilt relevant för denna typ av användare. Detta argument stärks även av Larsson och Petersson (2018) som så sent som förra året forskat i ämnet. I en studie genomförd av Prasad och Chand (2017) diskuteras vidare att tidigare forskning visat att professionella och icke-professionella investerare använder informationen i revisionsberättelsen och andra finansiella rapporter på skilda sätt. Prasad och Chand (2017) menar att informationsbehovet därav kan se annorlunda ut för professionella och icke-professionella investerare/rentierer. Mock et als (2009) fokusgruppsundersökning visade exempelvis att icke-professionella investerare inte läser revisionsberättelsen överhuvudtaget, medan banker och andra investerare endast läser de delar som innehåller eventuella anmärkningar och modifierade uttalanden.

4.1.4 Leverantörens och kundens informationsbehov

Leverantörer och kunder har på liknande sätt som investerare ett informationsbehov av de finansiella rapporterna. Detta informationsbehov grundar sig däremot i intressenternas behov av att bedöma såväl företagets betalningsförmåga, som företagets förmåga att leverera den vara, tjänst eller det projekt som önskas (Smith, Brännström & Jansson, 2015). Kunderna definieras som de personer som betalar för de produkter eller tjänster som företaget säljer (Thomas & Palfrey, 1996). Vidare menar författarna att det därav är betydelsefullt för kunderna att veta att de faktiskt får vad de betalar för. Det kan alltså vara av vikt för kunder att få information kring ett företags eventuella svårigheter vid ett omfattande inköp för att veta att varan eller tjänsten verkligen kan levereras (Thomas & Palfrey, 1996). Om kunden skulle få framtida problem med varan, är det relevant att veta om företaget har så pass omfattande ekonomiska svårigheter att det finns en osäkerhet kring dess fortlevnad. Motsatsvis gäller för leverantörer till ett företag då de har intresse i att få betalt för sina varor eller tjänster (Smith, Brännström & Jansson, 2015).

4.1.5 Statliga myndigheters informationsbehov

Staten och därav även reglerare är en annan intressentgrupp av de finansiella rapporterna som tas upp i Conceptual Framework of Financial Reporting (IASB, 2018). Dessa intressenters informationsbehov beskrivs främst ha en legal roll. Detta då informationsbehovet huvudsakligen handlar om huruvida företaget ifråga har infriat sin förpliktelse att till exempel göra skattebetalningar med rätt belopp (Smith, Brännström & Jansson, 2015) men intressenten använder även rapporterna som underlag för statistiska analyser och ekonomiska bedömningar (Gandziuk, 2016). Utifrån ett logiskt resonemang har staten även ett intresse av att företaget ska betala sina fordringar till statliga myndigheter, som till exempel skatter och avgifter, och har därav ett intresse i att veta om företaget riskerar att gå i konkurs.

4.2 Användares nytta av anmärkningar

I Tabell 2 nedan sammanställs intressenternas användbarhet, det vill säga nytta, av revisionsberättelsen utifrån vad tidigare forskning ger indikationer på. Detta för att ge läsaren en tydlig och förenklad sammanfattning på hur nyttan av anmärkningar varierar mellan de olika intressentgrupperna. Det är även en utgångspunkt för att operationalisera om "mer information" är till nytta för företagens intressenter i den analys som presenteras senare.

	Ägarna	Anställda	Investerare	Kunder & Leverantörer	Statliga myndigheter
Företagets fortlevnad	✓	✓	✓	✓	✓
Betalar skatter	✗	✗	✗	✗	✓
Betalar sociala avgifter	✗	✓	✗	✗	✓
Brist i administration	✓	✗	✗	✗	✓

Tabell 2 - Intressenternas nytta av anmärkningar ✗ = mindre nytta ✓ = större nytta

I Tabell 2 framgår det att ett företags intressenter framförallt har nytta av anmärkningar som pekar på tvivel om fortsatt drift. Detta på grund av att det i tidigare forskning framgår att så gott som samtliga intressenter har användning av information gällande tvivel om fortsatt drift och bakomliggande orsaker till detta för att fatta rationella beslut. Det som sticker ut är att anställda och statliga myndigheter kan anses ha ett informationsbehov gällande de sociala avgifterna. Hos de anställda beskrivs nyttan i anmärkningarna dels grunda sig i företagets fortlevnad för att de anställda ska kunna känna en anställningstrygghet och att de inte riskerar att bli uppsagda (Andrijasevic & Sacchetto 2017). Utifrån detta bör de anställda även finna ett intresse i att veta om sociala avgifter inte betalas i tid eller till fel belopp, då dessa ligger till grund för bland annat sjukersättning. De statliga myndigheternas nytta av anmärkningar om att skatter och sociala avgifter inte betalats grundar sig främst i att staten har rollen som skatteindrivare, och har därav ett legalt intresse i de finansiella rapporterna (Smith, Brännström & Jansson, 2015).

5. Undersökning av praktiken

I detta avsnitt presenteras den information vi samlat in, och som ligger till grund för den analys som genomförs i nästkommande avsnitt. Informationen grundar sig i de 744 orena revisionsberättelser som vi granskat, samt den kompletterande intervju som gjorts.

5.1 Undersökning av revisionsberättelser

I den intervju vi genomfört menade vår intervjuperson att det, i enlighet med målen med den nya regleringen, tillkommit mer information i orena revisionsberättelser. Detta dels genom att *Grund för uttalanden* tillkommit som en ny del i revisionsberättelsen. Vår intervjuperson menade vidare att det innebär att revisorn kan förklara varför hen inte tillstyrker resultat- och balansräkning. Det kan exempelvis handla om att det finns brister i företagets tillgångsvärdering eller liknande.

I denna studie undersöktes 744 st orena revisionsberättelser, varav 360 st före regleringen och 384 st efter regleringen. I samband med detta identifierades förekommande anmärkningar och modifierade uttalanden. Dessa var följande:

- Sociala avgifter betalda för sent eller till fel belopp
- Skatter betalda för sent eller till fel belopp
- Eget kapital understiger hälften av aktiekapitalet
- Årsredovisning och årsstämma för sent
- Tvivel om fortsatt drift
- Skulder överstiger totala tillgångar
- Olaga lån
- Inte upprättat kontrollbalansräkning i tid
- Aktier stämmer inte överens med antalet aktier registrerade hos Bolagsverket
- Brister avseende löpande avstämning av bokföring
- Felaktigt beslut av arvode
- Ej ansökt om likvidation i tid
- Brister i tillgångsvärdering
- Räkenskapsmaterialet förvaras utomlands i strid med reglering
- Avstyrker resultat- och balansräkning

- Avstyrker ansvarsfrihet
- Felaktigt tecknade aktier i samband med nyemission
- Ingen separat verifikationsnumrering
- Felaktig utdelning
- Skattedeklaration inte inlämnats i tid
- Felaktigt tecknade aktier

Dessa anmärkningar förekom i olika stor utsträckning och såg totalt sett ut som följer av Tabell 3 nedan. I Tabell 3 syns två anmärkningar som ökat markant i jämförelse med övriga, vilka även vår intervjuperson bekräftar är de vanligast förekommande. En av dessa är att skatter betalats för sent eller till fel belopp (ökade från 44,7% till 60,4% totalt sett i alla företagskategorier). Den andra är att sociala avgifter betalats för sent eller till fel belopp (ökade från 41,4% till 56,3% totalt sett). Därefter förekom en ökning av anmärkningar om att skulderna överstiger de totala tillgångarna, tvivel om fortsatt drift, samt att resultaträkningen inte ska fastställas. Övriga anmärkningar ökade med mindre än 1 procentenhet eller inte alls totalt sett och berörs därav inte vidare i detta avsnitt.

Anmärkningar - Alla kategorier	Före	Efter	Δ Procentenheter
Sociala avgifter betalda sent/fel belopp	41,4%	56,3%	14,9%
Skatter betalda sent/fel belopp	44,7%	60,4%	15,7%
Eget kapital understiger hälften av aktiekapitalet	9,2%	8,1%	-1,1%
Årsredovisning och årsstämma för sent	59,7%	56,8%	-2,9%
Tvivel om fortsatt drift	3,3%	6,8%	3,5%
Skulder överstiger totala tillgångar	0,3%	1,8%	1,5%
Olaga lån	3,1%	1,1%	-2,0%
Inte upprättat kontrollbalansräkning i tid	7,8%	6,5%	-1,3%
Aktier stämmer inte överens med ant. aktier hos Bolagsverket	0,3%	0,3%	0,0%
Brister avseende löpande avstämningar av bokföring	4,7%	4,7%	0,0%
Felaktigt beslut arvode	0,0%	0,5%	0,5%
Ej ansökt om likvidation efter en andra kontrollbalansräkning	1,7%	2,1%	0,4%
Brister i tillgångsvärdering	3,1%	3,6%	0,5%
Räkenskapsmaterialet förvaras utomlands i strid med....	2,5%	2,3%	-0,2%
Fastställer ej resultaträkningen	1,1%	2,9%	1,8%
Avstyrker ansvarsfrihet	0,6%	1,0%	0,4%
Osäkerhet kring företagets likviditet	0,6%	0,0%	-0,6%
Ingen separat verifikationsnumrering	0,0%	0,5%	0,5%
Felaktig utdelning till aktieägare	0,0%	0,3%	0,3%
Skattedeklaration inte lämnats in i tid	1,0%	0,0%	-1,0%
Felaktigt tecknade aktier	0,3%	0,3%	0,0%

Tabell 3 - Summa alla företagskategorier. Δ = förändring.

Av t-testet som är gjort för totalt alla företagsgrupper går det att utläsa att antalet anmärkningar i den nya revisionsberättelsen har ökat (se Tabell 4, Medelvärde), men att det fortfarande håller sig inom det 95 % konfidensintervallet (se Tabell 5, 95 % konfidensintervall). Det går alltså att säga med 95 % sannolikhet att medelvärdet av antalet anmärkningar per revisionsberättelse har ökat totalt sett. Detta gör att vi förkastar vår nollhypotes (H_0) för kategorin alla företagsgrupper. T-testen som gjordes på de anmärkningar som ökat med mer än 10 procentenheter behandlade totalt sett endast anmärkningar om sociala avgifter och skatter. Som går att utläsa av Tabell 4-5 har medelvärdet i antalet anmärkningar om sociala avgifter ökat (från medelvärde 0,41 till 0,57). Detsamma gäller för medelvärdet i antalet anmärkningar om skatter (från 0,45 till 0,60) och att ökningen är statistiskt säkerställd till 95% (se Tabell 4-5).

Ensidigt T-test Statistik - Totalt	Antal	Medelvärde	Standardavvikelse
Nya revisionsberättelsen	384	2,73	1,562
Gamla revisionsberättelsen	360	1,86	1,193
Nya revisionsberättelsen - Sociala avgifter	384	0,5677	0,49604
Gamla revisionsberättelsen - Sociala avgifter	360	0,4139	0,49321
Nya revisionsberättelsen - Skatter	384	0,6042	0,48967
Gamla revisionsberättelsen - Skatter	360	0,4472	0,4979

Tabell 4 - Medelvärde och standardavvikelse totalt

Ensidigt T-test - Totalt	T-värde	Frihetsgrader	Signifikansnivå	95% konfidensintervall	
				Lägsta	Högsta
Nya revisionsberättelsen	34,296	383	0,000	2,58	2,89
Gamla revisionsberättelsen	29,596	259	0,000	1,74	1,98
Nya revisionsberättelsen - Sociala avgifter	22,427	383	0,000	0,5179	0,6175
Gamla revisionsberättelsen - Sociala avgifter	15,922	259	0,000	0,3628	0,465
Nya revisionsberättelsen - Skatter	24,178	383	0,000	0,555	0,6533
Gamla revisionsberättelsen - Skatter	17,043	259	0,000	0,3956	0,4988

Tabell 5 - Gränserna för det 95 % konfidensintervallen totalt

Nämnvärt är att vår intervjuperson poängterar att “mer information” även handlar om ny standardiserad text i form av styrelsens ansvar. Då sådan text är standardiserad är den därav inte att klassa som varken oren eller företagsspecifik. “Mer information” i form av orenheter menar han framför allt handlar om ett nytt krav gällande att revisorn måste anmärka på osäkerhetsfaktorer gällande tvivel om fortsatt drift i företaget. Denna typ av anmärkning har totalt sett ökat från 3,3% till 6,8% sedan den nya regleringen infördes. Många av de övriga

orena detaljerna beskrivs av vår intervjuperson vara sådana som revisorn anmärkte på redan innan den nya regleringen, bortsett från sådana detaljer som nu kan lämnas i *Grund för uttalanden och upplysningar av särskild betydelse*. Samtliga anmärkningar/modifierade uttalanden förekom dessutom i olika stor utsträckning i olika storlekskategorier av företag. Resultaten redovisas i avsnitten nedan.

5.1.1 Mikroföretag

I Tabell 6 framgår det att fler anmärkningar förekommer och har ökat i större utsträckning än i de övriga tre företagskategorierna. Vidare går det utläsa två anmärkningar från tabellen som skiljer sig markant vad gäller ökning jämfört med resterande. Dessa är: *Sociala avgifter betalda för sent/fel belopp* har ökat från 55% till 80%, *Skatter betalda sent/fel belopp* har ökat från 56% till 81%. Nämnvärt är att förändring i anmärkningar om tvivel om fortsatt drift är avsevärt mycket större i kategorin mikroföretag än i någon annan kategori, samt att den ökat från 8% till 24% (dvs med 16 procentenheter). Detta menar vår intervjuperson mycket troligt har att göra med det nya kravet om att revisorn måste anmärka på osäkerhetsfaktorer gällande företagets fortsatta drift, och därav är ett direkt resultat av den nya regleringen. Han berättar även i samband med detta att han själv som kund haft stor användning av denna typ av anmärkning. Ytterligare några anmärkningar som skiljer sig i ökning från övriga kategorier är *Inte upprättat kontrollbalansräkning i tid*, *Skulder överstiger totala tillgångar* och *Fastställer ej resultaträkningen*.

Anmärkningar - Mikroföretag	Före	Efter	Δ Procentenheter
Sociala avgifter betalats för sent/fel belopp	55,0%	80,0%	25,0%
Skatter betalas för sent/fel belopp	56,0%	81,0%	25,0%
Eget kapital understiger hälften av aktiekapitalet	27,0%	26,0%	-1,0%
Årsredovisningen & årsstämman för sent	67,0%	66,0%	-1,0%
Tvivel om fortsatt drift	8,0%	24,0%	16,0%
Skulder överstiger totala tillgångar	1,0%	6,0%	5,0%
Olaga lån	8,0%	9,0%	1,0%
Inte upprättat kontrollbalansräkning i tid	19,0%	23,0%	4,0%
Brister avseende löpande avstämningar av bokföring	11,0%	15,0%	4,0%
Felaktigt beslut arvode	0,0%	1,0%	1,0%
Ej ansökt om likvidation efter en andra kontrollbalansräkning	5,0%	7,0%	2,0%
Brister i tillgångsvärdering	9,0%	13,0%	4,0%
Räkenskapsmaterialet förvaras utomlands i strid med....	1,0%	0,0%	-1,0%
Fastställer ej resultaträkningen	4,0%	10,0%	6,0%
Avstyrker ansvarsfrihet	1,0%	3,0%	2,0%

Tabell 6 - Mikroföretag

Som framgår av Tabell 7 och 8 så har medelvärdet ökat markant för mikroföretag från den gamla till den nya revisionsberättelsen. Det leder till att vår nollhypotes (H_0) förkastas, det vill säga anmärkningarna har ökat efter regleringen. När det kommer till t-testen som gjordes på anmärkningarna som ökat med mer än 10 procentenheter i mikroföretag behandlades anmärkningar om sociala avgifter, skatter samt tvivel om fortsatt drift. I Tabell 7 och 8 kan ses att medelvärdet på anmärkningen sociala avgifter har ökat från 0,55 till 0,81, i samma tabeller kan ses att medelvärdet ökat i anmärkningen skatter från 0,56 till 0,81. Medelvärdet i anmärkningen tvivel om fortsatt drift (Tabell 7 och 8) har även denna ökat från 0,08 till 0,28 efter regleringen. Vad som kan poängteras gällande tvivel om fortsatt drift är att det i kolumnen Signifikansnivå i Tabell 8 framgår ett värde på 0,004 på gamla revisionsberättelsen. Då detta värde dock är lägre än 0,05 (den signifikansnivå vi valt) så kan vi förkasta vår nollhypotes (H_0) även i detta fall.

Ensidigt T-test Statistik - Mikroföretag	Antal	Medelvärde	Standardavvikelse
Nya revisionsberättelsen	100	4,28	2,05
Gamla revisionsberättelsen	100	2,72	1,658
Nya revisionsberättelsen - Sociala avgifter	100	0,8	0,40202
Gamla revisionsberättelsen - Sociala avgifter	100	0,55	0,5
Nya revisionsberättelsen - Skatter	100	0,81	0,39428
Gamla revisionsberättelsen - Skatter	100	0,56	0,49889
Nya revisionsberättelsen - Tvivel om fortsatt drift	100	0,24	0,42923
Gamla revisionsberättelsen - Tvivel om fortsatt drift	100	0,08	0,27266

Tabell 7 - Medelvärde och standardavvikelse mikroföretag

Ensidigt T-test - Mikroföretag	T-värde	Frihetsgrader	Signifikansnivå	95% konfidensintervall	
				Lägsta	Högsta
Nya revisionsberättelsen	20,875	99	0,000	3,87	4,69
Gamla revisionsberättelsen	16,405	99	0,000	2,39	3,05
Nya revisionsberättelsen - Sociala avgifter	19,9	99	0,000	0,7202	0,8798
Gamla revisionsberättelsen - Sociala avgifter	11,0	99	0,000	0,4508	0,6492
Nya revisionsberättelsen - Skatter	20,544	99	0,000	0,7318	0,8882
Gamla revisionsberättelsen - Skatter	11,255	99	0,000	0,461	0,659
Nya revisionsberättelsen - Tvivel om fortsatt drift	5,591	99	0,000	0,1548	0,3252
Gamla revisionsberättelsen - Tvivel om fortsatt drift	2,934	99	0,004	0,0259	0,1341

Tabell 8 - Gränserna för det 95 % konfidensintervallen för mikroföretag

5.1.2 Små företag

Tabell 9 visar fördelningen på de olika anmärkningarna som små företag har. Det är tydligt att det är två anmärkningar som sticker ut vad gäller ökning. Dessa är att sociala avgifter har blivit betalda för sent eller att fel belopp har blivit betalt (ökat från 41% till 50%), skatter har blivit betalda sent eller med fel belopp (ökning från 48% till 55%). Övriga anmärkningar har inte ökat i samma utsträckning som de ovan nämnda.

Anmärkningar - Små företag	Före	Efter	Δ Procentenheter
Sociala avgifter betalats för sent/fel belopp	41,0%	50,0%	9,0%
Skatter betalas för sent/fel belopp	48,0%	55,0%	7,0%
Eget kapital understiger hälften av aktiekapitalet	2,0%	5,0%	3,0%
Årsredovisningen & årsstämman för sent	50,0%	49,0%	-1,0%
Tvivel om fortsatt drift	2,0%	1,0%	-1,0%
Skulder överstigen totala tillgångar	0,0%	1,0%	1,0%
Olaga lån	4,0%	1,0%	-3,0%
Inte upprättat kontrollbalansräkning i tid	1,0%	1,0%	0,0%
Aktier stämmer inte överens med ant. aktier hos Bolagsverket	0,0%	1,0%	1,0%
Brister avseende löpande avstämningar av bokföring	2,0%	1,0%	-1,0%
Felaktigt beslut arvode	0,0%	1,0%	1,0%
Ej ansökt om likvidation efter en andra kontrollbalansräkning	1,0%	1,0%	0,0%
Brister i tillgångsvärdering	2,0%	1,0%	-1,0%
Räkenskapsmaterialet förvaras utomlands i strid med....	2,0%	3,0%	1,0%
Fastställer ej resultaträkningen	0,0%	1,0%	1,0%

Tabell 9 - Små företag

Av Tabell 10 syns att medelvärdet har ökat men inte lika markant som i kategorin mikroföretag. Av Tabell 11 utläses att medelvärdet för de nya revisionsberättelserna i små företag ligger inom gränsen för det 95% konfidensintervallet och att det därmed endast är 5 % risk att det ligger utanför detta intervall. Det gör att vi förkastar vår nollhypotes (H_0) och att vår alternativa hypotes (H_1) stämmer, det vill säga att medelvärdet har ökat och därmed även antalet anmärkningar.

Ensidigt T-test Statistik - Små företag	Antal	Medelvärde	Standardavvikelse
Nya revisionsberättelsen	100	2,19	0,95
Gamla revisionsberättelsen	100	1,55	0,702

Tabell 10 - Medelvärde och standardavvikelse små företag

Ensidigt T-test - Små företag	T-värde	Frihetsgrader	Signifikansnivå	95% konfidensintervall	
				Lägsta	Högsta
Nya revisionsberättelsen	23,047	99	0,000	2,00	2,38
Gamla revisionsberättelsen	22,089	99	0,000	1,41	1,69

Tabell 11 - Gränserna för det 95 % konfidensintervallen för små företag

5.1.3 Medelstora företag

Även i denna kategori går det att utläsa tre anmärkningar som urskiljer sig från resten, vilka är *Sociala avgifter betalda för sent/fel belopp* (ökat från 41,7% till 46,4%), *Skatter betalda för sent/fel belopp* (ökat från 41,7% till 50%) och *Årsredovisning och årsstämma för sent* (ökat från 47,3% till 57,1%). Övriga anmärkningar är både låga till antal, och har en låg ökning i procentenheter.

Anmärkningar - Medelstora företag	Före	Efter	Δ Procentenheter
Sociala avgifter betalats för sent/fel belopp	41,7%	46,4%	4,7%
Skatter betalas för sent/fel belopp	41,7%	50,0%	8,3%
Årsredovisningen & årsstämman för sent	48,3%	57,1%	8,8%
Inte upprättat kontrollbalansräkning i tid	6,7%	0,0%	-6,7%
Aktier stämmer inte överens med ant. aktier hos Bolagsverket	1,7%	0,0%	-1,7%
Tvivel om fortsatt drift	0,0%	1,2%	1,2%
Brister avseende löpande avstämningar av bokföring	1,7%	2,4%	0,7%
Räkenskapsmaterialet förvaras utomlands i strid med....	3,3%	2,4%	-0,9%
Olaga lån	0,0%	1,2%	1,2%
Avstyrker ansvarsfrihet	1,7%	0,0%	-1,7%
Osäkerhet kring företagets likviditet	3,3%	0,0%	-3,3%
Skattedeclaration inte lämnats in i tid	6,7%	0,0%	-6,7%
Felaktigt tecknade aktier	1,7%	2,4%	0,7%

Tabell 12 - Medelstora företag

För de medelstora företagen har medelvärdet på anmärkningar per företag ökat från den gamla till den nya revisionsberättelsen (se Tabell 13). Även här så ligger medelvärdet på anmärkningarna i de nya revisionsberättelserna inom intervallet för att tillåta en 5 % signifikansnivå (se Tabell 14). Detta leder till att vi kan förkasta vår nollhypotes (H_0) även i denna kategori.

Ensidigt T-test Statistik - Medelstora företag	Antal	Medelvärde	Standardavvikelse
Nya revisionsberättelsen	84	2,20	0,788
Gamla revisionsberättelsen	60	1,62	0,825

Tabell 13 - Medelvärde och standardavvikelse medelstora företag

Ensidigt T-test - Medelstora företag	T-värde	Frihetsgrader	Signifikansnivå	95% konfidensintervall	
				Lägsta	Högsta
Nya revisionsberättelsen	25,610	83	0,000	2,03	2,37
Gamla revisionsberättelsen	15,174	59	0,000	1,40	1,83

Tabell 14 - Gränsvärden för det 95 % konfidensintervallet för medelstora företag

5.1.4 Stora företag

I kategorin stora företag är de anmärkningarna som sticker ut mest gällande ökning *Sociala avgifter har blivit betalda för sent eller med fel belopp* (ökat från 28% till 47%), samt *Skatter har blivit betalda för sent eller med fel belopp* (ökat från 32% till 54%). Övriga anmärkningar har endast ökat till liten del eller inte alls. *Årsredovisningen & årsstämman för sent* har minskat med 14 procentenheter (från 69% till 55%).

Anmärkningar - Stora företag	Före	Efter	Δ Procentenheter
Sociala avgifter betalats för sent/fel belopp	28,0%	47,0%	19,0%
Skatter betalas för sent/fel belopp	32,0%	54,0%	22,0%
Eget kapital understiger hälften av aktiekapitalet	4,0%	0,0%	-4,0%
Årsredovisningen & årsstämman för sent	69,0%	55,0%	-14,0%
Tvivel om fortsatt drift	2,0%	0,0%	-2,0%
Inte upprättat kontrollbalansräkning i tid	4,0%	1,0%	-3,0%
Brister avseende löpande avstämningar av bokföring	3,0%	0,0%	-3,0%
Räkenskapsmaterialet förvaras utomlands i strid med....	4,0%	4,0%	0,0%
Olaga lån	0,0%	1,0%	1,0%
Ingen separat verifikationsnumrering	0,0%	2,0%	2,0%
Avstyrker ansvarsfrihet	0,0%	1,0%	1,0%

Tabell 15 - Stora företag

Även i de stora företagen så går det att se från Tabell 16 och 17 att anmärkningarna generellt sett har ökat i medelvärde hos de stora företagen. Med samma signifikansnivå om 5 % kan det säkerställas att en förändring skett då medelvärdet för de stora företagen ligger inom det 95 % av intervallet. Även i denna kategori förkastas därav vår nollhypotes (H_0).

Även i denna kategori förekom anmärkningar som ökat med mer än 10 procentenheter, vilka vi gjorde t-test på. Som det går att se i Tabell 16 och 17, har medelvärdet i antalet anmärkningar för sociala avgifter ökat (från medelvärde 0,28 till 0,47). Detsamma gäller för skatter vilket går att se i Tabell 16-17 (från medelvärde 0,32 till 0,54) och det går att säga att ökningen för både skatter och sociala avgifter är statistiskt säkerställda till 95%.

Ensidigt T-test Statistik - Stora företag	Antal	Medelvärde	Standardavvikelse
Nya revisionsberättelsen	100	2,20	0,711
Gamla revisionsberättelsen	100	1,46	0,688
Nya revisionsberättelsen - Sociala avgifter	100	0,47	0,50161
Gamla revisionsberättelsen - Sociala avgifter	100	0,28	0,45126
Nya revisionsberättelsen - Skatter	100	0,54	0,50091
Gamla revisionsberättelsen - Skatter	100	0,32	0,46883

Tabell 16 - Medelvärde och standardavvikelse alla anmärkningar stora företag

Ensidigt T-test - Stora företag	T-värde	Frihetsgrader	Signifikansnivå	95% konfidensintervall	
				Lägsta	Högsta
Nya revisionsberättelsen	30,957	99	0,000	2,06	2,34
Gamla revisionsberättelsen	21,226	99	0,000	1,32	1,60
Nya revisionsberättelsen - Sociala avgifter	9,37	99	0,000	0,3705	0,5695
Gamla revisionsberättelsen - Sociala avgifter	6,205	99	0,000	0,1905	0,3695
Nya revisionsberättelsen - Skatter	10,78	99	0,000	0,4406	0,6394
Gamla revisionsberättelsen - Skatter	6,826	99	0,000	0,227	0,413

Tabell 17 - Gränsvärden för det 95 % konfidensintervallet för alla anmärkningar stora företag

6. Utvärderingsanalys

Nedan analyseras vår insamlade empiri som presenterades i föregående avsnitt. Detta sker med utgångspunkt i intressenternas informationsbehov, vilka vi ansett vara relevanta för att besvara vår frågeställning.

6.1 Anmärkningar med markant ökning

Som framgår av samtliga tabeller som presenteras under avsnitt 5.1, finns två anmärkningar som totalt sett är unika gällande ökad frekvens, jämfört med resterande anmärkningar:

* *Sociala avgifter betalda för sent eller till fel belopp*

* *Skatter betalda för sent eller till fel belopp*

I de olika kategorierna är det även i princip samma anmärkningar som är utstickande både innan och efter regleringen förutom för mikroföretag där *tvivel om fortsatt drift* ökat i större utsträckning än i övriga kategorier.

Nedan analyseras huruvida de anmärkningar som ökat så pass mycket att det är märkbart (och som vi därav tolkat som "mer information" i orena revisionsberättelser) är till nytta för olika intressentgrupper. Under diskussionsavsnittet, kommer en diskussion föras kring om de anmärkningar som ökat verkligen utgör "mer information", samt om dessa är ett resultat av den nya regleringen eller inte.

6.2 Intressentgruppernas nytta av den nya revisionsberättelsen

6.2.1 Ägaren (verklige huvudmannen)

I tabellerna som presenterades i empiriavsnittet går det att utläsa att de flesta anmärkningarna förekom redan innan regleringen. Detta trots att det var i relativt liten utsträckning, och att de inte ökat märkbart förutom i kategorin mikroföretag. Kategorin mikroföretag är också den enda där anmärkningen *tvivel om fortsatt drift* förekommer i någon större utsträckning. När det kommer till just osäkerhetsfaktorer som berör företagets fortsatta verksamhet har det i den

nya regleringen tillkommit ett krav på att revisorn i förekommande fall måste anmärka på detta i revisionsberättelsen. Det faktum att revisorn måste anmärka på tvivel om fortsatt drift, har lett till en ökning från 8% till 24% (alltså en ökning med 200%) efter att den nya regleringen infördes år 2016. Vår tolkning utifrån detta är att ägare i mikroföretag kan anses få “mer information” än i tidigare versioner av revisionsberättelsen. Detta på grund av det nya kravet som bidragit till en så pass stor ökning som nämnts ovan, trots att anmärkningen förekom även innan regleringen.

Denna information, som vi tolkat som “mer” menar vi även är till nytta för företagets ägare. Tolkningen grundar sig i att det modifierade uttalandet/anmärkningen *tvivel om fortsatt drift* anses vara nyckelinformation för ägare, enligt tidigare forskningsbidrag. Muñoz-Izquierdo et al. (2018) nämner att ägarna kan använda revisionsberättelsen för att göra en snabb bedömning och se vilka punkter som företaget misslyckats med. Vidare nämner författaren att en av de anmärkningar som ansågs vara av stor vikt att beakta för ägaren är *tvivel om fortsatt drift* samt orsaker som ligger bakom denna anmärkning. Exempel på sådana orsaker var vid granskning av revisionsberättelser anmärkningar som *eget kapital understiger hälften av aktiekapitalet* och att *skulderna överstiger de totala tillgångarna*. Som nämntes tidigare, syns denna “mer” information tydligast i kategorin mikroföretag. Detta framgår också av t-testen då denna anmärkning har ökat från 0,08 till 0,24 i snitt. I Tabell 2 framgår även att ägare har nytta av anmärkningar om brister i administrationen. Sådana anmärkningar (till exempel *skattedeklaration inte lämnats in i tid, felaktigt tecknade aktier och brister i tillgångsvärdering*) har dock inte ökat i någon större utsträckning.

När det gäller den nya regleringens relevans för denna intressentgrupp, bör informationens användbarhet beaktas. I ovanstående resonemang konstaterar vi att endast mikroföretagens ägare får mer information och drar nytta av den nya regleringen. Därför är det logiskt att anta att den nya regleringen endast är relevant för ägarna i denna företagskategori.

6.2.2 Anställda

Vid en jämförelse av tabellerna (6, 9, 12 och 15) kunde vi se en betydligt större ökning i de anmärkningar som enligt tidigare forskning är användbara för de anställda (se Tabell 2), framförallt i mikroföretag. Vad gäller anmärkningen *tvivel om fortsatt drift*, har denna

anmärkning ökat från 8% innan den nya regleringen till 24% efter den nya regleringen (en ökning med 200%). Denna ökning syns också i de t-test som gjorts. Ökningen kan tänkas vara ett incitament för anställda i mikroföretag att ha koll på revisionsberättelsen för att kunna bedöma sin anställningstrygghet. Då det i samband med den nya regleringen blivit ett krav på att revisorn måste uttala sig om företagets fortsatta drift, så är vår tolkning att det i de fall en ökning av denna anmärkning skett, mycket troligt är ett direkt resultat av den nya regleringen. I de andra kategorierna (små, medelstora och stora företag) har inte denna typ av anmärkning ökat i samma utsträckning, vilket bidrar till vår tolkning att anställda i sådana företag inte påverkas av den nya regleringen i någon särskild utsträckning i detta avseende. En orsak till detta kan vara att företag i andra kategorier än mikroföretag inte är lika känsliga för till exempel konjunktursvängningar, då de har mer kapital att tillgå.

Gällande anmärkningen *sociala avgifter inte betalats i tid eller till rätt belopp*, har denna totalt sett en hög frekvens både före och efter regleringen i samtliga kategorier. Trots att anmärkningen totalt sett har ökat (från 41,4% till 56,3%) går det att diskutera huruvida denna anmärkning ger "mer information" eller inte. Det går även att diskutera om det är ett direkt resultat av att den nya regleringen införts, då anmärkningen redan innan den nya regleringen förekom i stor utsträckning. Det förekommer heller ingen information i direktiv, betänkanden eller proposition (2015/16:162) till revisionslagen om att revisorn ska anmärka annorlunda på sociala avgifter jämfört med tidigare. Resonemanget kommer att diskuteras vidare i avsnitt 7.

Ovan nämnda anmärkningar är de som de anställda, utifrån ett logiskt resonemang har mest användning av. De anställda kan dock anses vara den intressentgrupp som har mindre användning av revisionsberättelsen. Detta antagande har vi gjort då denna intressentgrupp inte hittats i någon tidigare forskning trots att vi genomfört en omfattande granskning av området. Vad som framgår är som tidigare nämnt att de anställda främst är intresserade av att säkra sin anställningstrygghet (Smith, Brännström & Jansson, 2015) vilket enligt Andrijasevic och Sacchetto (2017) bland annat innebär att ha ett arbete att gå till, kunna bli sjuk men även få sin lön på utsatt tid. Detta gör att de anmärkningar som de anställda borde finna störst intresse i är att veta om sociala avgifter inte blivit betalda. Det kan också gälla de anmärkningar som ger en indikation om att företagets fortlevnad riskeras, såsom tvivel om fortsatt drift eller skulder överstiger totala tillgångar.

Den nya regleringens relevans för de anställda ligger framförallt i anmärkningen *tvivel om fortsatt drift* och *sociala avgifter inte betalats i tid eller till rätt belopp*. Vad gäller tvivel om fortsatt drift är det, precis som för ägarna, endast mikroföretagens anställda som drar nytta av den nya regleringen. Tidigare nämndes att anmärkningen tvivel om fortsatt drift är den enda som kan anses vara ett direkt resultat av lagförändringen. Det saknas med andra ord underlag som stödjer att den nya regleringen påverkar hur revisorn anmärker på att *sociala avgifter inte betalats i tid eller till rätt belopp*. Utifrån detta resonemang är det möjligt att den nya regleringen endast är relevant hos mikroföretagens anställda, trots att anmärkningen *sociala avgifter inte betalats i tid eller till rätt belopp* ökat i samtliga företagskategorier.

6.2.3 Professionella och icke-professionella investerare

Som nämnts i tidigare avsnitt framgår det i våra tabeller att anmärkningen *tvivel om fortsatt drift* ökat från 8 % till 24 % efter regleringen i kategorin mikroföretag. Detta bekräftas även av de t-test som vi gjort.

I enlighet med Tabell 2 och tidigare forskning är anmärkningen *tvivel om fortsatt drift* den anmärkning som är mest användbar för denna intressentgrupp. Det förekommer dock delad mening kring om revisionsberättelsen överhuvudtaget är till nytta eller inte. Sormunen (2014) samt Larsson och Petersson (2018) menar att professionella investerare inte får någon ny information av revisionsberättelsen utan den bara bekräftar det som de redan vet. Dock menar Prasad och Chand (2017) att informationsbehovet kan variera beroende på om det gäller professionella eller icke-professionella investerare/rentier. Fokusgruppundersökningen av Mocks et al. (2009) visade att icke-professionella investerare/rentier inte läser revisionsberättelsen medan banker och andra kreditgivare som anses professionella investerare endast läser de delar av revisionsberättelsen som innehåller eventuella anmärkningar och modifierade uttalanden. Professionella investerare kan ha löpande kontroller på företaget då de har tillgång till företagets ekonomiska information i form av bankkonton. Detta innebär att professionella investerare har möjlighet till mer information kring hur företagets finanser sköts och kan på så sätt se eventuella varningssignaler tidigare. Om ett företag får en anmärkning om *tvivel om fortsatt drift*, har professionella investerare troligtvis redan uppmärksammat detta via varningar i sina system. Denna anmärkning blir

därför snarare en bekräftelse på något som professionella investerare redan vet, vilket Sormunens (2014) studie tyder på. Eftersom professionella investerare förmodligen redan haft sina misstankar kring detta, går det att diskutera om informationen är till nytta för intressentgruppen. Då tidigare forskning tyder på att icke-professionella investerare/rentier inte använder revisionsberättelsen, blir det svårt att avgöra om den innehåller mer information till nytta för denna intressentgrupp. Det faktum att det finns mer information i revisionsberättelsen går att se genom att anmärkningar generellt sett har ökat i genomsnitt per företag. Det tål därför att diskuteras om icke professionella investerare ser den utökade informationen som användbar eller inte.

Utifrån tidigare forskning kring investerarens informationsbehov kan den nya regleringens relevans ifrågasättas för denna intressentgrupp. Då viss forskning dock tyder på att professionella investerare har användning av anmärkningen *tvivel om fortsatt drift*, får vi även i denna intressentgrupp anta att den nya regleringen endast är relevant för mikroföretagens investerare. Detta med anledning av att en ökning av denna anmärkning är ytterst liten i övriga företagskategorier.

6.2.4 Leverantörer och kunder

Som det går att utläsa ur Tabell 2, är anmärkningen *tvivel om fortsatt drift* den anmärkning som är intressant för även denna intressentgrupp. Som nämnts tidigare, har denna anmärkning ökat från 8% till 24%.

Thomas och Palfrey (1996) menar att ett företags kunder är intresserade av att veta om företaget har möjlighet att fullfölja de förpliktelser som de har åtagit sig att göra. Exempel på denna typ av förpliktelse kan vara att leverera varor eller tjänster samt att avhjälpa kunder med eventuella avtalsenliga garantier. Vår intervjuperson berättade om ett fall där han själv haft stor nytta av revisionsberättelsen som kund, då han och hans granne skulle beställa nya fönster. Grannen som inte hade granskat revisionsberättelser hos olika leverantörer fick fönster levererade av ett företag som hade stora finansiella problem och fick på grund av detta inte sina fönster monterade på utsatt tid. Vår intervjuperson hade däremot granskat olika leverantörers revisionsberättelser och valt ett företag utan anmärkningar eller kopplingar till konkursföretag. Intervjupersonens fönster blev monterade enligt tidsplan, till skillnad från

grannens. Leverantörerna har liknande intressen som kunderna, även om det snarare rör sig om behov av att veta att företaget kan fullfölja sina betalningsskyldigheter till leverantören (Smith, Brännström & Jansson, 2015). De anmärkningar som leverantörer och kunder därav kan finna intresse i är enligt vår tolkning alltså, som tidigare nämnt, anmärkningen om *tvivel om fortsatt drift* samt bakomliggande orsaker till denna anmärkning. Vi har tidigare nämnt exempel på bakomliggande faktorer som till exempel att eget kapital understiger hälften av aktiekapitalet, eller att skulder överstiger de totala tillgångarna. Dessa anmärkningar ger en allmän indikation på att företaget inte går bra och kan ha problem med att betala fakturor till leverantörer eller fullfölja sina förpliktelser gentemot kunder. I vår granskning av revisionsberättelser i de olika kategorierna, fann vi som tidigare nämnt en ökning av anmärkningen *tvivel om fortsatt drift* i kategorin mikroföretag, både procentuellt och genom t-test. Vår intervjuperson menade att denna ökning troligtvis är ett direkt resultat av den nya regleringen. Det kan därav tolkas som om det tillkommit “mer information” i revisionsberättelsen som kan anses vara till nytta för såväl leverantörer som kunder. Att leverantörer och kunder skulle ha ett intresse i att företagen betalar sociala avgifter och skatter har inte framgått av någon litteratur eller tidigare forskning, varför det inte analyseras vidare.

Sett till den nya regleringens relevans för denna intressentgrupp, gäller även här att mikroföretagens kunder och leverantörer kan anses dra större nytta av lagförändringen. Detta på grund av att anmärkningen *tvivel om fortsatt drift* ökat markant i jämförelse med övriga företagskategorier.

6.2.5 Statliga myndigheter

I Tabell 2 framgår det att samtliga fyra kategorier av anmärkningar är till nytta för statliga myndigheter. De anmärkningar som däremot har ökat är *tvivel om fortsatt drift*, *sociala avgifter betalda för sent eller till fel belopp* och *skatter betalda för sent eller till fel belopp*. Den största förändringen har skett i mikroföretag och stora företag. Totalt sett har en ökning av dessa anmärkningar skett, där *tvivel om fortsatt drift* ökat med 3,5 procentenheter och *sociala avgifter betalda för sent eller till fel belopp* ökat med 14,9 procentenheter. Anmärkningen *skatter betalda för sent eller till fel belopp* har ökat med 15,7 procentenheter.

Utifrån det logiska resonemanget som gjordes i avsnittet 4.1.5, är det intressant för statliga myndigheter att veta om sociala avgifter inte är betalda i tid då det är till statliga myndigheter som dessa betalas. Statliga myndigheter har även ett informationsbehov kring om skatteinbetalningar har skett. Informationen kring de två ovanstående anmärkningarna är inte ny i den senaste versionen av revisionsberättelsen och visas i vår empiri utgöra en omfattande del av anmärkningarna både före och efter regleringen. På grund av den kraftiga ökningen, skulle det kunna tolkas som att "mer information" tillkommit. Det saknas däremot underlag som påvisar någon förändring i hur revisorn ska anmärka på betalning av skatter och sociala avgifter, varför det kommer att diskuteras om ökningen beror på den nya regleringen eller inte i diskussionsavsnittet. En tredje anmärkning som däremot kan tänkas ha ändrats på grund av regleringen är *tvivel om fortsatt drift*. Denna anmärkning har som ovan nämnts endast ökat med 3,5 procentenheter totalt sett. En betydligt större ökning av denna anmärkning har däremot skett i mikroföretagen (en ökning med 16 procentenheter).

Relevansen av den nya regleringen handlar även för denna intressentgrupp främst om information kring *tvivel om fortsatt drift*. Detta då det inte finns något underlag som tyder på att ökningen av anmärkningar vad gäller skatter och sociala avgifter beror på lagförändringen. Med denna utgångspunkt är det rimligt att anta att den nya regleringen är relevant för statliga myndigheter i kategorin mikroföretag. Samma utgångspunkt talar för att lagförändringen däremot kan anses irrelevant för denna intressentgrupp vad gäller företag i de övriga kategorierna.

6.3 Sammanfattning av utvärderingsanalys

Som det går att utläsa i avsnitt 6.2.1 till 6.2.5, har störst ökning av antalet anmärkningar skett i kategorin mikroföretag efter det att den nya regleringen infördes. I övriga kategorier har ökningen varit liten, eller saknat direkt koppling till lagförändringen. De anmärkningar som haft störst förändring gällande frekvens före och efter regleringen är anmärkningar om tvivel om fortsatt drift, sociala avgifter och skatter. Vidare har vi funnit underlag i lagförändringen som tyder på att den enda anmärkningen som har direkt koppling till den nya regleringen är tvivel om fortsatt drift. Denna anmärkning har endast ökat märkbart i kategorin mikroföretag, vilket leder till vårt antagande om att mikroföretagens intressenter är de som drar nytta av den nya regleringen och därav kan se lagförändringen som relevant.

7. Slutsatser och diskussion

I följande avsnitt kommer slutsatserna att slås fast utifrån det resultat som kommit fram. Vi kommer diskutera olika faktorer som kan ha påverkat vårt resultat och slutligen komma med förslag till vad som kan vara intressant att undersöka i framtida forskning.

7.1 Slutsatser

Syftet med denna utvärdering förklarades inledningsvis vara att ta reda på om den nya revisionsberättelsen uppfyller de mål som formulerats i propositionen till revisionslagen, för att ha möjlighet att föra en diskussion om den nya regleringens relevans. Målen är som tidigare nämnt att revisionsberättelsen ska innehålla “mer information till nytta för företagens intressenter” (Prop. 2015/16:162, s.1). Utifrån vår utvärderingsanalys kan vi dra ett antal slutsatser, vilka kommer att presenteras här. Gemensamt för samtliga intressenter är att anmärkningen som gäller tvivel om fortsatt drift är av nytta. Denna anmärkning har tillkommit som ett nytt krav i den nya regleringen, och har även visat sig öka totalt sett (men framförallt i mikroföretag). Då det nya kravet och ökningen av anmärkningen sammanfaller har slutsatser dragits om att ökningen högst troligt är ett direkt resultat av den nya regleringen. Slutsatsen har även bekräftats av vår intervjuperson. Ökningen är därav att se som “mer information” som är “till nytta” för företagens samtliga intressenter. Andra anmärkningar som ökat i samtliga företagskategorier är att sociala avgifter samt skatter betalats för sent eller till fel belopp. I vår analys har dessa anmärkningar även visat sig vara till nytta för diverse intressentgrupper. Ökningen kan visserligen tolkas som “mer information”, men det är dock svårt att konstatera att ökningen av dessa anmärkningar berott på en ny reglering. Anledningen till detta är att det inte framgår i lagförändringen att revisorn ska anmärka på dessa faktorer på ett annorlunda sätt än tidigare. Övriga anmärkningar som hittats genom vår dokumentstudie är å ena sidan av nytta för olika typer av intressenter, däremot hade de endast ökat till liten del eller inte alls, och har därav tolkats som oväsentliga i sammanhanget.

För att besvara vår frågeställning har våra resultat landat i att syftet med den nya regleringen endast uppfylls i kategorin mikroföretag, och att den nya regleringen är relevant för intressenter till denna företagskategori. Anledningen till detta är att det visat sig att denna företagskategori påverkats mest av kravet på upplysningar av osäkerhetsfaktorer (vilka är de enda orenheterna som tydligt kan kopplas samman med lagförändringen). Vår analys tyder dock på att syftet med den nya revisionsberättelsen inte uppfylls i övriga företagskategorier. Kunskap som denna studie därav bidrar med är bland annat att lagförändringen kan vara till nytta och relevant för endast en företagskategori och dess intressenter, medan den kan visa sig vara irrelevant för andra. Vidare bidrar uppsatsen även till kunskap kring hur revisorns anmärkningar förändrats i de olika företagskategorierna, före och efter lagförändringen.

7.2 Diskussion

När det gäller anmärkningen *tvivel om fortsatt drift*, vilken har blivit central i denna studie, kan den utifrån logiska resonemang argumenteras som mer eller mindre användbar för olika intressenter beroende på företagets storlek. Sett till mikroföretagens ägare, går det att diskutera om det finns ett behov av denna typ av anmärkning. Ägare i mikroföretag kan antas vara aktiva i- och närmare den dagliga verksamheten. Rimligtvis bör de därför se tecken på att verksamhetens fortlevnad riskeras innan revisorn har möjlighet att anmärka på detta. På samma sätt som att professionella investerare kan se eventuella problem genom att granska bankkonton, bör ägare som är nära eller jobbar i den dagliga verksamheten, kunna se de faktiska problemen innan revisorn gör det.

I tidigare forskning råder det skilda meningar kring huruvida investerare/rentier har användning för revisionsberättelsen. Nyare forskning tyder dock på att denna intressentgrupp inte använder revisionsberättelsen och att den nya versionen inte bidrar till någon ny användbar information (Larsson & Petersson, 2018). Detta skulle därav kunna innebära att ökningen av anmärkningen *tvivel om fortsatt drift* inte alls är till nytta för denna intressentgrupp. Nämnvärt är också att ökningen av denna anmärkning inte nödvändigtvis behöver vara ett direkt resultat av regleringen. Även yttre omständigheter kan ha haft en påverkan på detta. Det skulle kunna vara så att fler företag startas under högkonjunkturer och att en del av dessa inte når framgång på grund av ökad konkurrens. En instabil finansiell

ställning kan då bli ett faktum för vissa företag, vilket rimligtvis resulterar i en anmärkning om *tvivel om fortsatt drift*. Ytterligare en möjlig orsak till varför tvivel om fortsatt drift i stort sett endast förekommer i mikroföretag, kan vara att företag som tidigare tillhört någon av kategorierna små/medelstora/stora har haft ekonomiska problem med till exempel för höga kostnader. För att undvika en konkurs, kan företaget ha vidtagit åtgärder som att minska personalen och därmed sänka kostnader. När personalen minskar i antal, kan det innebära att även omsättningen minskar, och på sikt kategoriseras företaget om till ett mikroföretag. Detta resonemang skulle kunna vara en orsak till varför *tvivel om fortsatt drift* i stort sett bara förekommer i kategorin mikroföretag, det vill säga att företagen minskar i storlek innan det det uppstår osäkerhet om fortsatt drift.

Vad gäller de typer av anmärkningar som ökat mest, det vill säga att skatter och sociala avgifter betalats för sent eller till fel belopp, går det som tidigare nämnt att diskutera huruvida dessa ökningarna är ett direkt resultat av den nya regleringen eller inte. Då det inte framgår i förarbeten till den nya regleringen att revisorn ska anmärka på dessa faktorer på ett annorlunda sätt än tidigare, har ökningen högst troligt berott på andra omständigheter. Det är svårt att säga vad som kan ha påverkat detta, och ämnet är så pass stort att det skulle kunna behandlas i en egen studie. Något som däremot *kan* ha bidragit till ökningen är om företagen av någon anledning prioriterat andra betalningar som till exempel leverantörsfakturor framför betalningar till statliga myndigheter. Det är rimligt att anta att företag med likviditetsproblem prioriterar det mest akuta först, vilket bör vara leverantörsfakturor för att verksamheten ska ha möjlighet att fortlöpa. Som nämndes ovan finns det inte heller något i vår insamlade empiri som tyder på att det skett en förändring i lagen som bör påverka anmärkningar av för sent betalda skatter och avgifter. Det är därmed rimligt att anta att ökningen inte är ett direkt resultat av regleringen.

Motsvarande gäller även för de anmärkningar som minskat sedan den nya regleringen infördes. Exempel på en sådan anmärkning är *Årsredovisningen & Årsstämman för sent* vilken har minskat med 14 procentenheter i kategorin stora företag. Två andra anmärkningar som märkbart minskat är *Inte upprättat kontrollbalansräkning i tid* och *Skattedeklaration inte inlämnats i tid* vilka har minskat med 6,7 procentenheter i kategorin medelstora företag. Det är svårt att säga vad förändringen beror på och det skulle därför vara intressant att i en egen

studie undersöka om det finns andra lagförändringar som ställer högre krav på företagens administration. Detta med anledning av att några sådana krav inte framgår i revisionslagen eller förarbeten till denna lag. Då denna studie har avsett att undersöka vilken information som är “mer”, har fenomenet med minskningar av anmärkningar förbisett.

Vi vill även utnyttja tillfället att diskutera införandet av utökad standardiserat innehåll i revisionsberättelsen. I propositionen (2015/16:162) till revisionslagen framgår det att informationen i revisionsberättelsen ska vara till nytta för företagets intressenter. Med anledning av detta vill vi återkoppla till Lennartssons (2015) intervju med Bo Hjalmarsson, där det beskrevs att marknadens informationsbehov främst ligger i revisionsberättelsens orenheter. Med utgångspunkt i Lennartssons (2015) artikel bör mer information därav innebära mer information i form av eventuella orenheter. Det är dock oklart om det är vad propositionen syftar till med “mer information”. Vår intervjuperson beskrev som tidigare nämnt att “mer information” även innebär mer standardiserad text i form av ansvarsfördelningar. Om detta är vad som främst syftas till i propositionen till revisionslagen, ställer vi oss kritiska till om den nya regleringen av revisionsberättelsen verkligen implementerats för att tillfredsställa marknadens informationsbehov. Även om den standardiserade informationen kan anses vara betydelselös för företagets intressenter, innebär det däremot inte att den är irrelevant för företaget i sig. Styrelsen i ett företag kan ha nytta av en påminnelse av vilket ansvar den besitter, vilket vår intervjuperson höll med om. Däremot anses styrelsen oftast inte vara en av företagets intressenter och av den anledningen anser vi att den standardiserade informationen inte utgör “mer information till nytta för företagets intressenter”. Resonemanget bekräftas även i Lennartssons (2015) intervju med Bo Hjalmarsson.

7.3 Förslag på vidare forskning

Under utvärderingens gång har ett antal frågor dykt upp som vi ser att det skulle vara intressant för andra studenter eller forskare att studera. Ett sådant exempel är vad den generella ökningen av anmärkningarna beror på (där inte regleringen varit en bidragande faktor), vilket vi endast behandlat ytligt i vår diskussion. Går det att se trender över en längre tidsperiod eller beror ökningen på hög- eller lågkonjunkturer? Utöver detta har vi upptäckt att

det finns mycket begränsad forskning kring statens och de anställdas användning av revisionsberättelsen som underlag för beslutsfattande. Detta skulle genom en omfattande enkätundersökning kunna kartläggas och vara ett betydelsefullt bidrag till forskningen. Det hade även varit intressant att undersöka hur företagen faktiskt prioriterar att göra sina betalningar och ifall detta kan vara en orsak till att anmärkningar om skatter och avgifter har ökat. Ytterligare ett fenomen som hade varit intressant att undersöka är varför diverse anmärkningar har minskat efter lagförändringen, då vi i denna studie endast kortfattat konstaterat att minskningar skett men inte behandlat ämnet vidare.

Referenslista

Andrijasevic, R & Sacchetto, D 2017, 'The hidden face of job insecurity', *Work, Employment & Society*, vol. 31, no. 1, pp. 36–70. Tillgänglig online:

<https://search-ebshost-com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&db=sih&AN=121164360&site=eds-live&scope=site> [Hämtad 2019-12-09]

Bokföringsnämnden. (2017). *Vad är god redovisningssed?* Tillgänglig online:

<http://www.bfn.se/sv/fragor-och-svar/bokforing/allmanna-bokforingsfragor> [Hämtad 2019-11-12]

Bolagsverket. (2019). *Verklig huvudman*. Tillgänglig online:

<https://bolagsverket.se/om/oss/fler/verklig-huvudman/verklig-huvudman-1.13878> [Hämtad online 2019-12-18]

Bolagsverket. (n.d). *Revisor i aktieföretag*. Tillgänglig online:

<https://bolagsverket.se/ff/foretagsformer/aktieforetag/starta/revisor> [Hämtad 2019-11-12]

Brännström, D. & Markland, B. (2012). Dags att slå hål på myterna om revisorn. *Balans*. No 1, s. 38- 39.

Bryman, A. och Bell, E. (2017). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. 3. Uppl. Stockholm Liber AB.

Deegan, C. & Unerman, J. (2011). *Financial accounting theory*. 2. Uppl. European ed.

Maidenhead: Mcgraw-Hill education.

Djurfeldt, G. Larsson, R & Stjärnhagen, O. (2018). *Statistisk verktygslåda 1:*

samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder. Tredje upplagan Lund:

Studentlitteratur.

Duréndez Gómez-Guillamón, A. (2003). The usefulness of the audit report in investment and financing decisions. *Managerial Auditing Journal*, 18(6/7), s. 549. Tillgänglig online: <http://search.ebscohost.com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&db=bth&AN=10803568&site=eds-live&scope=site> [Hämtad 2019-11-08].

Europaparlamentets och rådets rekommendation 2003/361/EG av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag. *Europeiska unionens officiella tidning nr L 124, 20/05/2003 s. 0036 - 0041*. Tillgänglig online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/ALL/?uri=CELEX:32003H0361> [Hämtad 2019-11-27]

Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG av den 17 maj 2006 om lagstadgad revision av årsbokslut och sammanställd redovisning och om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG samt upphävande av rådets direktiv 84/253/EEG. *Europeiska unionens officiella tidning nr L 157/87, 09/06/2006*. Tillgängligt online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:32006L0043> [Hämtad 2019-11-28]

Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/56/EU av den 16 april 2014 om ändring av direktiv 2006/43/EG om lagstadgad revision av årsbokslut och sammanställd redovisning. *Europeiska unionens officiella tidning nr L 158/196, 27/05/2014*. Tillgängligt online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0056&from=EN> [Hämtad 2019-11-28]

FAR. (2016). *Nya revisionsberättelsen* [video online] Tillgänglig online: <https://www.youtube.com/watch?v=KPqgrrKtoQo> [Hämtad 2019-11-14]

FAR online. (2019a). *Rätt bolagsrätt - revisor*, Robert Sevenius. Tillgänglig online: https://www-faronline-se.ludwig.lub.lu.se/dokument/rattserien/ratt-bolagsratt/r/rb_revisor/?q=revisor [Hämtad 2019-11-12]

FAR online. (2019b). *Rätt bolagsrätt - revisionsberättelse*. Tillgänglig online:
https://www-faronline-se.ludwig.lub.lu.se/dokument/rattserien/ratt-bolagsratt/r/rb_revisionsberattelse/?q=revisionsber%C3%A4ttelse [Hämtad 2019-11-12]

FAR online. (2019c). *Rätt skatt - konkurs*. Tillgänglig online:
https://www-faronline-se.ludwig.lub.lu.se/dokument/rattserien/ratt-skatt/k/rs_konkurs/?q=konkurs [Hämtad 2019-11-12]

Finansinspektionen. (2019). *Erik Thedéen: Tio år efter finanskrisen – är regelverken effektiva?* Tillgänglig online:
<https://www.fi.se/sv/publicerat/tal-och-debatt/2019/erik-thedeen-tio-ar-efter-finanskrisen--ar-regelverken-effektiva/> [Hämtad 2020-01-07]

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om lagstadgad revision av årsbokslut och sammanställd redovisning och om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG, KOM (2004) 177 slutlig, s. 2. Tillgänglig online:
<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=list&coteId=1&year=2004&number=725&language=SV> [Hämtad 2019-11-28]

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2006/43/EG om lagstadgad revision av årsbokslut och sammanställd redovisning, KOM (2011) 778 slutlig, s.1. Tillgänglig online:
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52006PC0903> [Hämtad 2019-11-28]

Gandziuk, O. (2016) 'The Financial Statements of User Requirements', *Baltic Journal of Economic Studies*, (2), p. 24. Tillgänglig online:
<https://search-ebsohost-com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&db=edsdoj&AN=edsdoj.6957db09f6d4f50970d522b23804759&site=eds-live&scope=site> [Hämtad: 2019-12-02]

International Auditing and Assurance Standard Board (IAASB). (2018). *International Standards of Auditing*. Tillgänglig online:
<https://www.ifac.org/system/files/publications/files/IAASB-2018-HB-Vol-1.pdf> [Hämtad 2019-11-20]

International Accounting Standard Board (IASB). (2018) *Conceptual Framework of Financial Reporting 2018*. London: IFRS Foundation.

Larsson, E. & Petersson, C. (2018). *En experimentell studie om användningen av ekonomisk information vid kreditbedömning*. Magisteruppsats. Linnéuniversitetet. Tillgänglig online:
<http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1219184/FULLTEXT01.pdf>

Lennartsson, R. (2014). Nya revisionsberättelsen ger mer information, *Tidningen balans*, 12 november, Tillgänglig online:
<https://www.tidningenbalans.se/nyheter/nya-revisionsberattelsen-ger-mer-information/>
[Hämtad 2019-11-28]

Lennartsson, R. (2015). Nya revisionsberättelsen, *Tidningen balans*, 15 januari, Tillgänglig online: <https://www.tidningenbalans.se/nyheter/nya-revisionsberattelsen/> [Hämtad 2019-11-19]

Marlowe, L. (2010). Oil spill is just latest US disaster caused by regulatory failures, *The Irish Times*, 29 maj, Tillgänglig online:
<https://www.irishtimes.com/news/oil-spill-is-just-latest-us-disaster-caused-by-regulatory-failures-1.671401> [Hämtad 2019-11-19]

Mock, T.J., Turner, J.L., Gray, G.L. & Coram, P.J. (2009). The Unqualified Auditor's Report: A Study of User Perceptions, Effects on User Decisions and Decision Processes, and Directions for Further Research. *Report prepared for the AICPA's ASB and the IAASB*. Tillgänglig online:
https://www.ifac.org/system/files/downloads/Study__1_ASBS_Summary_Report.pdf [Hämtad 2019-11-28]

Muñoz-Izquierdo, N. et al. (2018) 'Explaining the causes of business failure using audit report disclosures', *Journal of Business Research*. doi: 10.1016/j.jbusres.2018.07.024.

Nationalencyklopedin, (2019b). *Intressent*. Tillgänglig online:
<https://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/intressent>
[Hämtad 2019-11-12]

Nationalencyklopedin, (2019c). *Rentier*. Tillgänglig online:
<https://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/rentier>
[Hämtad 2019-12-16-]

Thomas, P. and Palfrey, C. (1996) 'Evaluation: Stakeholder-focused Criteria', *Social Policy & Administration*, 30(2), pp. 125–142. doi: 10.1111/j.1467-9515.1996.tb00432.x.

Posner, R. A. (1974) 'Theories of economic regulation', *Bell Journal of Economics & Management Science*, 5(2), s. 335. doi: 10.2307/3003113.

Prasad, P. and Chand, P. (2017) 'The Changing Face of the Auditor's Report: Implications for Suppliers and Users of Financial Statements', *Australian Accounting Review*, 27(4), pp. 348–367. doi: 10.1111/auar.12137.

Proposition 2015/16:162. *Revisorerna och revision*.

Rahnert, K. (2017) *The evolution of the Swedish auditor's report*. Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap, Företagsekonomi, Karlstads universitet (Karlstad University studies: 2017:35). Tillgänglig online:
<http://search.ebscohost.com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&db=cat07147a&AN=lub.5067384&site=eds-live&scope=site> [Hämtad 2019-11-14].

Revisorsinspektionen. (2019). *Bli revisor*. Tillgänglig online:
<https://www.revisorsinspektionen.se/bli-revisor/> [Hämtad 2019-11-12]

SFS 1995:1554. *Årsredovisningslag*. Stockholm: Justitiedepartementet.

Skärvad, P-H & Lundahl, U. (2016). *Utredningsmetodik*. Fjärde upplagan Lund: Studentlitteratur

Smith, D., Brännström, D. & Jansson, A. (2015). *Redovisningens språk*. Lund, Studentlitteratur

Sormunen, N. (2014). Bank officers' perceptions and uses of qualified audit reports. *Qualitative Research in Accounting and Management*. Tillgänglig online: <https://www-emerald-com.ludwig.lub.lu.se/insight/content/doi/10.1108/qram-04-2012-0013/full/pdf> [Hämtad 2019-11-08].

SOU 2015:49. *Delbetänkande av Utredningen om EU:s revisionspaket*. Stockholm. Tillgänglig online: <https://www.regeringen.se/49c838/contentassets/f3c9d163c2184cc4b825d93c37910ed3/sou-2015-49-nya-regler-for-revisor-och-revision.pdf> [Hämtad 2019-11-27]

Sundgren, S. & Svanström, T. (2014). En studie av revisorers rapportering av fortsatt drift. *Balans Fördjupning*. No 3, s. 9-12.

Stigler, G. J. (1971) 'The theory of economic regulation', *Bell Journal of Economics & Management Science*, 2(1), p. 3. doi: 10.2307/3003160.

Bilaga 1: Intervjuguide

Intervjun genomfördes med Kenneth Olsson, auktoriserad revisor. Kenneth Olsson har arbetat i revisionsbranschen i över 40 år. Han är även en av två personer som i Sverige utbildar revisorer i ämnet revisionsberättelsen inom FAR. Detta arbete har han, enligt de uppgifter som han lämnar i vår intervju, hållit på med sedan år 2005.

- Hur länge har du jobbat med revisionsberättelser?
- Vad är det du gör i ditt arbete med revisionsberättelser?
- Vad är syftet med den nya revisionsberättelsen och vad var orsaken bakom den nya regleringen?
- Tror du den nya regleringen uppfyller sitt syfte? Varför/varför inte?
- Vilka är de nya anmärkningarna som har dykt upp till följd av den nya revisionsberättelsen? Hur skiljer de sig från de gamla?
- Finns det något du vill tillägga som vi inte frågat om?
- Övriga frågor (frågor som dyker upp)

Utöver dessa frågor visade vi även upp den empiri vi sammanställt i tabeller, för att få intervjupersonens kommentarer på detta.